Mustaqil gazeta

HURRIYAT

1996-yil dekabrdan chiqa boshlagan

№20 (274) 2002-yil 22-may

"Ҳуррият" сизники, Сиз ҲУРРИЯТники бўлинг!

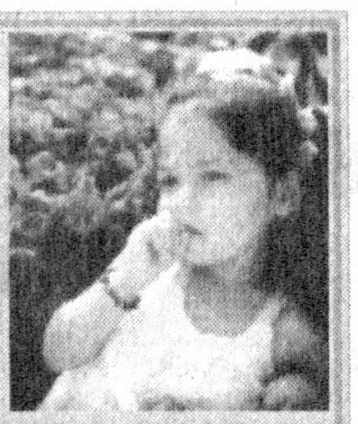

Газетамизга обуна давом этмоқда.

Нашр кўрсаткичимиз:

Якка обуначилар учун — 233, ташкилотлар учун — 234.

Таассурот

«HURRIYAT» сизники, Сиз ҲУРРИЯТники бўлинг!

Самарқандда газетамиз кунлари ана шу шиор остида ўтди

“Қайта туғилмоқлик насиб этса гар
Самарқанд бўларди юртим муқаррар”,

деб ёзган эди севимли шоиримиз Абдулла Ориф. Бунинг боиси не? Шу саволга жавоб излаб, “Самарқанд сайқали рўйи замин аст” деган гап бекорга айтилмаган, дея ўйлаймиз. Зеро, бу ерда инсон ўзини ўзгача ҳис этади. Чунки шундоқ ён-веринг тарих, буюклар хоки билан боғлиқ қадамжолар...

Самарқандда осмон ҳам, юлдузлар ҳам яқиндек туюлади. Ҳа, биз ҳам “Ҳуррият” кунларини ўтказиш учун дастлаб Самарқандни бежиз танламадик. Бу ерда бизнинг муштарийлар кўпчиликни ташкил этади. Уларнинг интеллектуал олами бизга газетамизни янада бойитиш, халққа яқинлаштириш учун беқиёс фикру имкон беради.

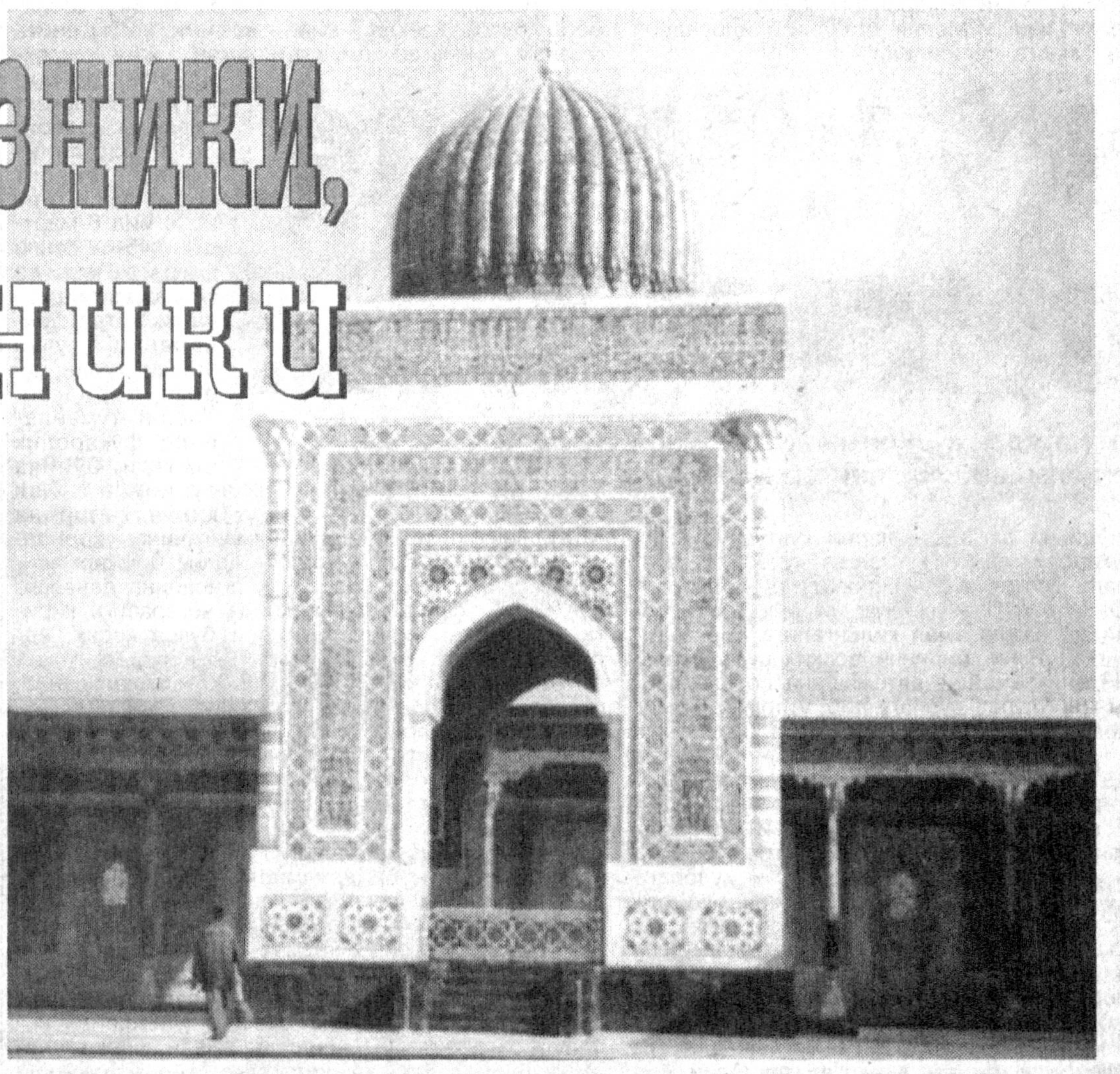

ТАРИХ БИЛАН ТИЛЛАШУВ

Тонгнинг руҳни тетиклантирувчи салқин шабадаси эса бошлаган, қуёш нурлари Гўри Амир мақбараси гумбазига тушиб “сингач”, минг бир жилва билан кўзни қамаштираётган паллада ижодий жамоамиз баҳамжиҳат мазкур мақбарани зиёрат қилиб, соҳибқирон руҳидан мадад сўрашга жазм этдик. Бу ерни мангу макон айлаган барча улуғ аждодларимизни хотирладик, уларнинг руҳи покларига бағишлаб Қуръон тиловат қилинди. Бу муборак гўшани тарк этарканмиз, Самарқанднинг қадимийлик ва замонавийлик уйғунлашиб кетган тор ва нотекис кўчалари оралаб буюк аллома, калом илмининг султони Абу

Мансур ал Мотурудий бобомиз қадамжоларига йўл олдик. Бу мўъжаз кошонага, унинг гуллар билан ўралган саҳнига, нафис ранглар билан жилоланган пештоқу равоқларига боқиб кўзимиз тўймайди. Мустақиллик инъом этган кошона, дея кўнгилдан ўтказдик зиёратгоҳни. Бу манзилдан кўнглимиз тоғдек юксалиб қайтдик.

Шоҳи Зинда. Улуғ аллома, Ислом тарғиботчиси ва ташвиқотчиси Қусам ибн Аббос мақбаралари сари тушган узундан узоқ йўлак нақд тарихий шаҳарчани эслатади. Йўлканинг икки ёнида турли даврларга хос, турли шахслар томонидан бино қилинган хонақоҳлар, хилхоналар, мақбараю масжидлар кишини тамом тафаккурга ғарқ этади. Кўнглимизда не-не ажиб ҳислар уйғонди, гўё тарих қаърига сингиб кетган улуғ сиймолар билан ғойибона сирлашгандек бўлдик. Мажмуага кўтарилишдаги узундан узоқ зина хусусида ривоятлар юради. Эмишки, уларнинг жаъми бир гал санасангиз тоқ, бир гал санасангиз жуфт сонларни ташкил этар экан. Ҳамроҳларимиз орасида ривояту чўпчакларга, ирим-сиримларга ишонувчи-қизиқувчилари баҳузур зиналарни бирма-бир санаб чиқишди: чиқишда ҳам тушишда ҳам натижа ўша-ўша — 35тани ташкил этди. Шоҳи Зинда зиёратгоҳидан чиқарканмиз сотувчи—тиланчилар тўдаси "қўл"ига тушдик, ҳартугул бу ердан то машинамизгача бўлган 500 метр йўлни хотиржам босиб ўтолмадик...

Регистон ансамблига юзланганимизда кўнглимизни чексиз ғурур ва ифтихор эгаллаб олди. Бу ердаги гўзал биноларни ҳар гал кўрганимизда янгидан янги фикрлар уйғонаверади, янги-янги таассуротлар олаверамиз. Аждодларимиз ақл-заковатининг, бунёдкорлик кучининг намойиши ўлароқ бу тарихий обидалар бизни ўзига мафтун этаверади. Биз уларга боқиб тарихнинг қат-қатига сингиб кетган буюк ва боқий ҳақиқатни ўқигандек, уқигандек бўлаверамиз.

Тиллакори мадрасаси ҳовлисида бир гуруҳ хориждан келган сайёҳларни учратдик. Кузатувчан немислар мадраса ўрни, қурилишига аҳамият берсалар, қизиқувчан японлар бетакрор нақшу безаклардаги ўзига хосликка, анъанавийликка мойил итальянлар эса ҳовли саҳни ва мадраса ичкарисидан кўним топган қадимги ва замонавий, халқ амалий санъати намуналари бўлган жиҳоз ва буюмларга эътибор бераётганларини кўриш мумкин. Сайёҳларнинг тили, дини, миллату мамлакатидан қатъи назар уларнинг юзида ягона ифодани — Ҳайратни кузатдик.

2-БЕТ

Меникисан

(Каттақўрғондаги учрашувда ўқилган шеър)

Эндигина бешга кирдинг, гарчи ҳали ғўр бўлдинг,
Рўзномалар анжумида эркин бўлдинг, ҳур бўлдинг,
Зулматларни ёритувчи чақин бўлдинг, нур бўлдинг,
Мен сеники, сен ҳам энди меникисан “Ҳуррият”.

Мустақиллик машъалини ёқиб бораётибсан,
Кўнгилларнинг эшигини қоқиб бораётибсан,
Беҳаловат юракларга оқиб бораётибсан,
Сен меники, мен ҳам энди сеникиман, “Ҳуррият”.

Рўзномалар сафида ҳам тўралар бор, беклар бор,
Баъзан тортиб қўйилажак жиловлар бор, чеклар бор,
Жиловига ўзи эга ҳурликлар бор, эрклар бор,
Мен сеники, сен ҳам энди меникисан, “Ҳуррият”.

Ҳақ деб яша, ёлғонлар ҳеч йўламасин қошингга,
Фақат ҳурлик уя қурсин ҳам ичу, ҳам тошингга,
Мен омонлик тилагайман шу кичкина бошингга,
Сен меники, мен ҳам энди сеникиман, “Ҳуррият”.

Ҳасан АЛМАТОВ

УШБУ СОНДА:

ҚОНУН ҚЎЛИМИЗДА, МАШИНА ҲАМ...

ЗЎРАВОНЛИК 2

ПЕДАЛОГИЯ ФАНИ ЗАРУРАТИ

ЎЗБЕК МЕНТАЛИТЕТИ: ЖАМОАВИЙЛИК ВА ИНДИВИДУАЛЛИК НИСБАТИ

Мунозара давом этади 3

4

Анжуман

ҚОНУНЛАР ТУШУНАРЛИ БЎЛСА...

Файласуф бир дўстимнинг айтган гаплари ҳеч ёдимдан чиқмайди. У шундай деганди: нега чуқур фалсафий ғоялар руҳи сингдирилган асарларни ўқисам тушунаману, қонунларимизни икки-уч марта ўқисам ҳам тушунишим оғир кечади. Қонунлар ўқилганда тушуниш қийин бўлган асарларми ёки атайин тушунарсиз қилиб ёзилганми? Бир вақтлар Франция императори Наполеон қонунларни атайин тушунарсиз қилиб ёздирган экан. Бундан авом халқнинг қонунни тушунолмай амалдорнинг ортидан эргашиши, ҳукуматга бўйсиниши мақсад қилинган эди. Лекин биз мустақиллик шароитида яшаяпмиз-ку?

Дарҳақиқат, амалдаги бир неча қонунларимизни ўқир экансиз, унда ғализ жумлаларга, тушунарсиз ибораларга дуч келаверасиз. Нега шундай? Ваҳоланки, қонунлар халқ учун ёзилар экан, содда, равон ва тушунарли бўлмоғи шарт эмасми? Гап қонун тамойили хусусида кетаётгани йўқ (юристларимизга минг раҳматки, қонунларимизда адолатни бўй-бастигача кўрсатиб қўйибди). Муаммо унинг оддий халқ томонидан ўқилганда тушунарсизлиги, баъзан ўзбек тили қоидаларига тўғри келмаётганида. Қонунда адолат нормалари тўғри баён этилмаса, у иккинчи маънони англатиб қолиши мумкин. Ахир биргина тушунарсиз ибора орқасида қанча-қанча инсонларнинг тақдири, ҳаёти ётади.

Кеча Олий Мажлис биносидаги йиғилишда ҳам худди шу масалар хусусида гап борди. Янаям аниқроқ айтганда, Норматив-ҳуқуқий атамалар комиссияси, Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси, Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси ташаббуси билан "Ўзбек тили ва қонун ижодкорлиги муаммолари" мавзусига бағишланган илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Семинар мавзусидан кўриниб турибдики, қонун тили муаммо даражасига кўтарилган. Унда асосий эътибор қабул қилинаётган қонун ҳужжатларида ўзбек тили қоидалари қанчалик тўғри акс этганлиги, халқаро ҳужжатлардаги атамаларнинг ўзбек тилига таржима қилиш муаммолари, шунингдек суд-ҳуқуқ ислоҳотларини амалга оширишда юридик атамашуносликнинг аҳамияти ва моҳияти, қонун ижодкорлигида лисоний ортиқчалик ва тежамлилик масалалари муҳокама қилинди.

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги атамашунослик қўмитаси раиси Одил Ёқубов қонун тили чашмадек тиниқ ва мусаффо бўлиши кераклигини айтиб ўтди. Шунингдек, у байналмилал сўзларни ҳам ўз ҳолича қолдириш тарафдори. Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитасининг раиси Акмал Саидов ҳам халқаро ҳуқуқ ибораларининг миллий атамалардан устиворлигини тан олиш зарурлигини ифода қилди. Ва ҳанузгача ўзбек тилида халқаро шартномалар тўплами тайёрланмагани ҳуқуқ-тартибот органлари фаолиятига таъсир кўрсатаётганини билдирди.

Одий Мажлиснинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ўткир Ҳошимов қонун ҳамма учун тушунарли тилда ёзилиши лозимлигини таъкидлади.

Узоқ вақт давоми этган баҳс-мунозаралардан сўнг иштирокчилар ягона хулосага келишди: қонун халққа тушунарли бўлиши керак. Қонун нормаларининг тўғри танланиши, тил қоидаларига тенг даражада устивор бўлиши зарур. Ва бу борада юристларнинг қонун яратиш ишини филологлар, адабиётшунослар билан ҳамкорликда бажариши лозим.

Семинарда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Атамашунослик қўмитаси, Республика конституциявий суди, Олий хўжалик суди, Бош прокуратура масъул ходимлари, таниқли ҳуқуқшунос ва тилшунос олимлар, халқаро ташкилот ва ОАВ вакиллари иштирок этишди.

Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ,
"Ҳуррият" мухбири

Дараклар

ШАРОН ТЎРТ ВАЗИРНИ АЛМАШТИРДИ

Исроил Бош вазири Ариэл Шарон ўз маҳкамасидаги тўрт вазирни истеъфога чиқарди. Уларнинг барчаси ултраортодоксал ШАС партияси аъзоларидир.

Ушбу ўзгариш ШАС парламентда иқтисодиётни юксалтириш юзасидан ҳукумат таклиф қилган тадбирлари режасига қарши овоз берганидан сўнг амалга оширилди.

Парламентда эгаллаган ўринлар бўйича учинчи ўринда турувчи ШАС вакиллари бўлган вазирларнинг ишдан четлатилишига қарамай, ҳозирча Шарон тарафдорлари Исроил қонун чиқарувчи олий органида кўпчиликни ташкил этади. Мавжуд 120 депутатдан 65 нафари уни ёқлаб турибди.

Рад этилган дастурга келсак,Шарон ҳукумати яна бир бор яқин орада кўриб чиқиш учун уни кнессетга киритмоқчи.

БРИТАНИЯ КУЧЛАРИДА ЯНГИ ҚЎМОНДОН

Британиянинг Афғонистондаги қиролллик денгиз пиёдалари бригадири Рожер Лейн "маъмурий сабабларга кўра" алмаштирилди.

Матбуотнинг ёзишича, Р.Лейн раҳбарлигида британиялик аскарлар ўз қуролларидан душманга қарши бир дона ҳам ўқ отишмаган.

Лейннинг ўзи бир неча бор "Душманга яқинлашиб қолинганини" таъкидлаган бўлса-да, бирорта "Ал-Қоида" ёки толибон вакилини тута олмаган.

Буюк Британия мудофаа вазири Жеф Хунн Р.Лейнга қаттиқ ишонишини таъкидлаган бўлса-да, ҳар ҳолда унинг ўрнига Жеймс Даттонни командир этиб тайинлади. Ҳамма гап шундаки, бу икки бригадир Британиянинг барча қироллик денгиз пиёдаларига қўмондонликка номзод сифатида кўрилмоқда.

БУШНИНГ КУБАГА ДАЪВАТИ

АҚШ Президенти Жорж Буш Гаванага бир неча талабларни илгари сурди. Бу талаблар бажарилгач, АҚШнинг Кубага нисбатан кескин савдо чоралари юмшатилиши мумкин.

Би-би-си мухбирининг қайд этишича, Ж.Буш Кубадан сиёсий маҳбусларни озод қилиш, келгуси йилда Миллий ассамблеяга эркин сайловлар ўтказиш, мухолифатга тазйиқ ўтказишни тўхтатишни талаб қилган.

Америка Президенти кубаликлар ҳаётини енгиллаштириш учун хусусий гуманитар ёрдамлар, орол билан АҚШ ўртасидаги почта алоқасини тиклаш юзасидан бир неча ташаббуслар кўрсатилишини айтган.

Бироқ, Куба билан дипломатия алоқалари унингча, мамлакатда янги демократик ҳукумат келгачгина яхшиланади.

ЖАЗО ЧОРАЛАРИ БЕКОР ҚИЛИНИШИ КЕРАК

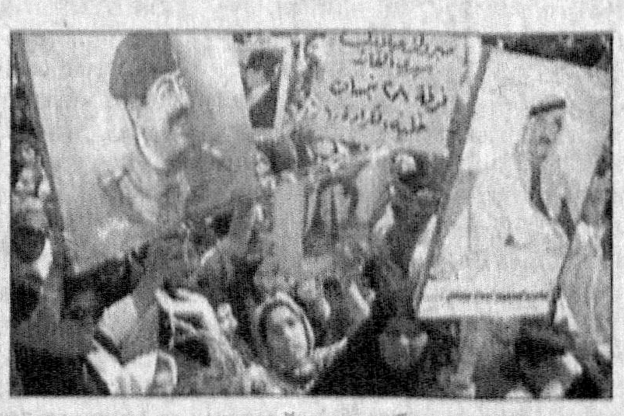

Ўтган душанбада Москвада Ироққа нисбатан жазо чораларини бекор қилиш юзасидан Россия-Ироқ икки томонлама маслаҳатлашувлари бўлиб ўтди.

Ушбу учрашув БМТ Хавфсизлик кенгаши резолюцияси билан тасдиқланган янги жазо чоралари қўллана бошлаши олдидан бўлиб ўтди. 30 майда кучга кирадиган резолюция БМТнинг "Нефт эвазига озиқ-овқат" дастури амалиётини яна 6 ойга узайтиради.

Саддам Ҳусайннинг ўзи БМТ тасдиқлаган янги режимни бўлиши мумкин бўлган жазолардан энг афзалроғи деб таъкидлаган. Бироқ бу Вашингтоннинг Бағдодга кўнгли юмшаганини билдирмайди.

ЖУРНАЛИСТЛАР ТАНЛОВИГА МАРҲАМАТ!

Азиз ҳамкасблар, касб байрамимиз зўр шодиёна қилинадиган кун ҳам яқинлашаяпти. Шодиёна дамларда йилнинг энг яхши журналистлари номларини тантанали равишда эълон қилиш анъанага айланган. Истиқлол йилларининг қайноқ жабҳаларида Ватан, халқ ва жамият манфаатлари йўлида юксак касб маҳорати ва фидойилик кўрсатиб меҳнат қилаётган, ҳаётимиздаги ва кишиларимиз тафаккуридаги янгиланиш жараёнларини ўзига хос услуб ва шакл-шамойилларда тасвирлаб бераётган, замонамиз қаҳрамонлари сиймосини яратиш йўлида толмай изланаётган республикамиз журналистлари 2001 йил мобайнида эълон қилинган ўз ижод намуналари билан танловда иштирок этишлари мумкин.

Маънавий-маърифий, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, халқаро йўналишлар ва бошқа ранг-баранг мавзуларда яратилган энг яхши газета, журнал, телевидение ва радио чиқишлари билан танишиш учун танлов ҳайъати аъзолари мунтазир, ғолиб совриндорлар учун эса қимматбаҳо совғалар муҳайё.

ФУРСАТ ОЗ ҚОЛДИ:

Ижодий ишлар шу йилнинг 1 июнига қадар Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармасида қабул қилинади.

МАНЗИЛ АНИҚ: Тошкент, Навоий кўчаси, 30-уй.
Тел. 1443787, 1446462.

Сизлар учун ҳамиша эшикларимиз очиқ, азиз ҳамкасблар!

Mustaqil gazeta HURRIYAT

Ҳуқуқ

Қонун қўлимизда, машина ҳам...

Ёки суд ҳукми билан мусодара қилинган автомобилни икки йилдан буён суд раиси бепул миниб юргани ҳақида ҳужжатли ҳикоя

Келинг, ҳикоямиз бадиий эмас, ҳужжатли бўлгани учун, жимжимадор гаплару ҳис-ҳаяжонни бир чеккага суриб, факт ва далилларни дастак қилиб қўяқоламиз.

1. 1998 йил 31 март, Ғузор йўлида 3-90-49 КФ номерли ВАЗ-21099 автомобили тўхтатилди. Уни бошқариб бораётган Рўзимурод Эргашевдан 23 грамм гиёҳванд модда топилди. У Коғон шаҳар судининг 1999 йил 29 апрелдаги Ҳукмига кўра 3 йилга озодликдан маҳрум қилинди ва Амнистияга кўра жазони ўташдан озод этилди. Автомобил жиноят қуроли сифатида **давлат фойдасига** (таъкид бизники — муаллиф) мусодара қилинди. Бироқ бу машина бошқа бировнинг мулки эди.

2. Бухоро вилоят суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъатининг 1999 йил 24 июндаги Ажримида, автомашина бошқа шахсга тегишлилиги сабабли, мазкур автомашина эгаси автомашинани рўйхатдан чиқариш (қайтиб олиш — муаллиф) ҳақида даъво қўзғатиши мумкинлиги тушунтирилди.

3. Даъво қўзғатилди. Қарши туманлараро фуқаролик ишлари бўйича судининг 2001 йил 19 ноябрдаги Ҳал қилув қарори бўйича, даъво аризаси қисман қаноатлантирилди — даъвогар Элмуродов ихтиёрига жавобгар Қашқадарё вилоят Молия бошқармасидан 500.000 (беш юз минг) сўм ундириб бериш таъкидланди ва "... автомашинанинг натура ҳолатда рўйхатдан чиқариш мумкин эмаслиги" қайд қилинди.

4. Апелляция босқич суди сал уёқ-буёқни суриштириб, "давлат ҳисобига мусодара қилинган" машина ҳисобидан давлатга, яъни молия бошқармасига бир тийин ҳам келиб тушмаганини аниқлаган шекилли, 500.000 сўм пулни машинани мусодара қилинишига сабабчи бўлган Эргашев Рўзимуроддан ундириш керак, деган Ажрим чиқарди.

5. Назорат тартибида шикоят аризасини кўриб чиққан фуқаролик ишлари бўйича Қашқадарё вилоят суди раиси У.Хонкелдиев "... шикоят важлари асоссиз деб топилиб, низо юзасидан чиқарилган суд қарорлари юзасидан протест келтириш учун асослар мавжуд эмас" деган хулосага келган.

Ана энди юқоридаги ҳужжатларга муносабатни худди шу "мавжуд эмас асослар"дан бошласак, назаримизда, протест келтиришга ва охир-оқибат автомашинани эгасига қайтариш лозим ва зарурлигига қатор асослар мавжуд:

а) Амалдаги қонунларимизда, хусусан, Асосий Қонун — Конституциямизда ва Фуқаролик Кодексида аниқ-равшан белгиланишича, хусусий мулк – муқаддас ва унга дахл қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ;

б) Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг "Судлар томонидан мулкни рўйхат(арест)дан чиқариш ҳақидаги ишларни кўришда қонунчиликнинг қўлланиши тўғрисида"ги 1993 йил 16 апрелдаги, 1997 йил 2 майдаги ва 1998 йил 11 сентябрдаги Пленумда ўзгартишлар киритилган 5—13—93-сонли Қарорнинг 16-бандида шундай дейилган: "Рўйхатдан чиқарилиши лозим бўлган мулк **сотиб** юборилган тақдирда, суд мавжуд имкониятларга асосланган ҳолда даъвогарни розилиги билан унга ўша турдаги, тенг қийматли мулкни олиб бериш, агарда бунинг имконияти бўлмаса, унда мазкур мулкни сотишдан келиб тушган пулни тўлаш ҳақида ҳал қилув қарори чиқариши мумкин. Амалдаги қонунларга мувофиқ, мусодара қилинган мулклардан бюджет даромадига келиб тушган маблағларни фуқароларга қайтариш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги идоралари томонидан амалга оширилади".

Конституцияни ва Кодексларни қўятурайлик-да, мазкур фуқаролик ишини кўриш ва муносабат билдирган учала босқич судда бевосита раҳбар орган бўлмиш Олий суд Пленуми Қарорининг бу талабларига қай даражада амал қилинганига бир эътибор беринг-а? Яъни, биринчи босқич суд ҳақиқий ҳолатларни аниқламай — автомашина сотилганми-йўқми эканини сўраб-суриштириб ўтирмай, унинг пулини молия идораси тўласин, деган ҳал қилув қарорини чиқарди. Ҳолбуки, машина ҳеч кимга ва ҳеч қаёққа ҳеч қанақа суммага сотилмаган эди. Демак, агар Олий суд ҳужжатига амал қилинганида, "даъвогарга тенг қийматли мулкни олиб бериш" тўғрисида бош ҳам қотириб ўтирмай, ўша мулкнинг ўзини қайтариш тўғрисидаги хулосага келиши мумкин эди. Апелляция босқич суд биринчи босқичга нисбатан сал устунроқ эканини намойиш қилиб, суд мажлисида вилоят молия бошқармаси вакилининг кўргазмасини тинглаб, мазкур автомобил учун бюджетга бир сўм ҳам тушмагани сабабли, 500.000 сўм пулни "автомобилнинг мусодара қилинишига айбдор" Р.Эргашевдан ундириш тўғрисида Ажрим чиқарган ва бу ҳам Олий суд Пленуми қарорларига кўрсатмани қўпол тарзда рад этган. Такрорлаймиз, қарорда "агар мулк сотилган бўлса" дейилган. Мулк сотилмаган. "Даъвогарни розилиги билан унга ўша турдаги, тенг қийматли мулкни олиб бериш" лозимлиги уқтирилган. Суд бу ҳақда ўйлаб ҳам кўрмаган. "Агарда буни имконияти бўлмаса, унда мазкур мулкни сотишдан келиб тушган пулни тўлаш ҳақида ҳал қилув қарори чиқариш" мумкинлиги кўрсатилган. Бу ҳам бажарилмаган, тўғрироғи, бажаришнинг имконияти бўлмаган эди. Ва... апелляция босқичи, мавжуд қонун талабларини бажариш ўрнига, фуқаронинг битта жинояти учун икки марта жазолаш йўли ва янги қонун кашф этган: автомашинанинг пулини, унинг мусодара қилинишига сабабчи бўлган Р.Эргашевдан ундиринг!

Ҳолбуки, фуқарони битта жинояти учун икки марта жазолаш жаҳон қонунчилик амалиётида йўқ ва учрамайдиган ҳодиса. Ушбуни ўқиётган муҳтарам газетхоннинг фикрида бежиз бир савол ғужғон ўйнаяпти: "ВАЗ-21099 автомобили қани ўзи, мусодарага мубтало қилинган машина сотилмаган бўлса, қаёқда - ёниб кетганми?" Йўқ, ёнмаган ҳам, қуймаган ҳам, сотилмаган... ҳам! У чопқиллаб юрибди. Расман У.Хонкелдиевнинг жавобидан таъкидланишича вилоят ҳокимлигининг 2000 йил 6 мартдаги 45-Ф сонли фармойишига асосан автомашина хизматда фойдаланиш учун Қарши туман судига берилган. Қарши туманлараро фуқаролик ишлари бўйича судининг Ҳал қилув қарорида таъкидланишича, вилоят ҳокимлигининг ушбу фармойишига кўра, вилоят Адлия бошқармасига бепул берилган. Ва, мулк эгасининг даъвосидан кейин, салгина қонун-қоида чегарасига кирилишга ҳаракат қилиш натижаси бўлса керак, Адлия бошқармасининг 2001 йил 16 ноябрдаги маълумотномасига кўра, у 500.000 сўмга нархланиб, судлар департаменти вилоят ҳудудий бўлими балансига ўтказилган.

Ҳозиргача, автомашина учун давлат бюджетига, яъни вилоят молия бўлими ҳисобига биров бир сўм ўтказганлиги тўғрисида ҳеч қанақа маълумот йўқ.

Ана энди тушунгандирсиз — қонун талаблари нега, нима учун бажарилмаганини, ўзбошимчалик билан янги қонунлар кашф этиш нима учун зарур бўлганини — автомашина туман суди, тўғрироғи, суд раиси учун хизмат қилаяпти, вассалом! Бепул, текин машина. Шунча йилдан бери. Ҳукмда эса, "давлат фойдасига мусодара қилинсин" дейилган. Бу жумланинг "туман суди фойдасига бепул мусодара қилинсин" деганидан фарқи борми ё йўқми? Ёки, қашқадарёлик айрим ҳуқуқшунослар ўзларини давлат деб ҳисоблайдиларми?

Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ,
журналист-ҳуқуқшунос

Тараддуд

"Бойсун баҳори" — ноёб дурдоналар танлови

Бойсун халқи ўзига хос фольклор мусиқаси, оғзаки шеърий ижодиёти, халқ достонлари, маҳаллий ҳунармандчилиги, миллий либос ва ўйинлари, қадимий урф-одатларини сақлаб қолган анъанавий ҳаёт тарзига эга.

Ўтган йилнинг баҳорида илк бор эълон қилинган ЮНЕСКОнинг "Инсоният оғзаки ва номоддий мероси дурдоналари" рўйхатига 189 мамлакатдан ноёб маданий мерос намуналари сифатида 19 минтақа саралаб олинган бўлиб, шулардан бири Бойсун тумани дея эътироф этилгани нафақат тоғли Бойсун, балки бутун мамлакатимиз маданий ҳаётидаги улкан ҳодисадир.

ЮНЕСКО ташкилоти Бойсун маданиятини инсониятнинг номоддий дурдоналари деб эътироф этар экан, ўз навбатида, бундай ноёб маданий ёдгорликни бутун дунёга тарғиб қилиш ва, албатта, келгуси авлод учун сақлаб қолиш ташаббусини ҳам илгари сурди. Шу муносабат билан ЮНЕСКО ишлари бўйича бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий Комиссияси жорий йилнинг 23—28 май кунларида "Бойсун баҳори" очиқ фольклор фестивали ўтказиш таклифини маъқуллади ва айни пайтда мазкур анжуманга қизғин тайёргарлик ишлари бораяпти.

Турғун Алиматов номидаги жамғарма "Бойсунтоғ"масъулияти чекланган жамият ҳамда "CMI — FSIA" жамияти фестивалнинг асосий ташкилотчи ва ҳомийлари бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, ЮНЕСКО ишлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий Комиссияси, CIOFF (фольклор ва халқ санъати фестиваллари халқаро ташкилий кенгаши) ҳамда Республика Бадиий Академияси уни ташкилий жиҳатдан қўллаб-қувватловчилар саналади.

Фестивал дастури асосан тўрт йўналишдан иборат бўлиб, булар фольклор ансамбллари танлови, анъанавий чолғу ансамбллари, халқ достонлари ижрочилиги ҳамда замонавий либослар дизайнерлари танловларидир.

"Бойсун баҳори" Марказий Осиё ва Ўрта Шарқ халқларининг фольклор мусиқаси, қўшиқлари, рақслари ва ҳунармандчилигини намойиш этувчи энг яхши ўзбекистонлик ва хорижий профессионал ҳамда ҳаваскор ижрочилар кўрик-танлови ҳисобланади. Уни ўтказишдан асосий мақсад эса энг яхши асл фольклор мусиқаси, қўшиқ ва рақслари намуналарини кенг оммага етказиш, тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик ғоялари сингдирилган халқаро маданий ва ижодий алоқаларни кенгайтириш, халқ ижодиётининг ўзига хос анъаналирини топиш, саралаш ва сақлаб қолиш, ёш авлодни халқ маросими ва урф-одатларига, мусиқа маданиятига, бадиий ҳунармандчиликка ҳурмат руҳида тарбиялашдан иборат.

Анжуман ташкилотчиларининг фикрига кўра айни пайтда республикамиз миқёсида (вилоятларда) танлов иштирокчиларининг саралаш босқичлари якунланди. Шунингдек, кўплаб хориж мамлакатлари ансамбллари ҳам фестивалга иштирок этиш фикрини билдирганлар.

— Фестивалнинг тантанали очилиш маросимини Бойсун шаҳридаги ўйингоҳда ўтказиш мўлжалланган, - дейди туман маданият бўлимининг мудири, шоир Темир Шукуров. – Ушбу тантаналар сценарийсини яратишда фольклоршунос, драматург Холиқ Хурсандов анчагина "тер тўкдилар". Шунингдек, "Алпомиш" боғида фольклор шаҳарчаси, бахшичилик танлови ўтказиш учун махсус амфитеатр қурилмоқда. Фестиваль дастуридан жой олган халқаро илмий-амалий конференция ўтказиладиган жой — "Алпомиш" музейида, Маданият саройида таъмирлаш ишлари жадал олиб борилмоқда. Хуллас, фестиваль иштирокчилари, меҳмонлари, хорижий меҳмонларни кўнгилдагидек кутиб олиш, уларга барча шарт-шароитлар яратиш учун имкониятлар етарли.

"Бойсун баҳори" фестивали илк бор ўтказилаётган бўлса-да уни шу пайтгача ЮНЕСКО ташкилоти томонидан ўтказилган халқаро санъат байрамларидан кам қилмай ўтказиш анжуман ташкилотчиларининг асосий мақсади. Чунки келгусида ушбу фестивални анъанавий тарзда мунтазам давом эттириш кўзда тутилган.

Дарвоқе, ўтказилажак фольклор байрамига "Бойсун баҳори" номи берилишининг ҳам ўзига хос сабаби бор. Чунки баҳор ҳамма жойга ва ҳамма халқларда ҳам ижодга илҳом берувчи, барча яхшиликлар ҳақида куйлашга чорловчи фасл. Зеро, фестивалнинг рамзи сифатида қабул қилинган Бойсун сўзанасига туширилган ўзига хос қуёш сурати ҳамда "Бойсун баҳори" ибораси замирида ҳам ана шу маъно яширингандек.

Даврон ОРИПОВ,
"Ҳуррият"нинг махсус мухбири

Луқма

НОМИ ЯНГИЧАЮ, ИШИ ЭСКИЧА

Мамлакатимизда коммунал хизмат тизимида ислоҳотларнинг амалга оширилаётганига анча вақт бўлиб қолди. Республика ҳукуматининг қатор қарор ва бошқа меъёрий ҳужжатлари асосида уй-жойлардан фойдаланиш (коммунал) хизматлари ўрнига ширкатлар ташкил этилиб, уларнинг зиммасига уй-жойлардан фойдаланиш, жорий таъмирлаш каби қатор вазифалар юкланди. Бундай ишлар турли сансалорликдан холи бўлиши, коммунал хизматлар кўрсатиш сифатини яхшилаш ҳамда ушбу тизимни давлат тасарруфидан чиқаришдек хайрли мақсадларни кўзлаб амалга оширилмоқда. Аммо баъзи мутасаддилар янгича ишлаш даври келганини билмаган кўринади. Улар ҳануз "ЖЭК" номини "ширкат" деб ўзгартириш билан кифояланаяпти, чоғи. Тошкентнинг қоқ марказида, Шайхонтоҳур тумани Марказ-13 даҳасидаги 39-уйда яшаймиз. Уй ертўласи канализация суви билан тўлган. Подъездларга кириб бўлмас даражада бадбўй ҳидга тўлган, пашша-ю чивин ғужғон ўйнаяпти. Болалар эса худди шу жойларда ўйнагани-ўйнаган. Шу уйда яшовчи аёллар ҳасратидан тутун чиқади. Қўшнилар билан мутасадди ташкилот раҳбарларга бориб кўрдик. Заррача фойдаси бўлмади. Буларнинг номи ўзгаргани билан, иши эскилигича қолган. Янги ишлаш учун ташкил этилган ширкатнинг эскича иш юритаётганини қандай изоҳлаш мумкин? Эскича ишлашдан воз кеча олмаётган янги ширкат раҳбарлари 39-уйни би-ир келиб кўришса, фойдадан холи бўлмасди.

Шу даҳада яшовчилар номидан
Гўзал СОБИТОВА

Ҳодиса

ЗЎРАВОНЛИК

Юртимизда халқ бойликларини асраш, кўпайтириш ва энг муҳими асосий озиқ-овқат маҳсулотларини четга чиқиб кетишини олдини олиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирларни халқимиз қўллаб-қувватлайди. Бу мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга ва иқтисодий барқарорликни таъминлашга шак-шубҳасиз хизмат қилади.

Ҳуқуқ-тартибот идораларининг минглаб фидойи ходимлари бу вазифани сидқидилдан бажарадилар. Лекин гуруч курмаксиз бўлмаганидек, улар орасида ҳам ўз бурчига ҳамма вақт ҳам содиқ қола олмайдиган, ўзбошимчалик, бебошлик ва ноқонуний хатти-ҳаракатлари билан ҳуқуқ органлари шаънига доғ тушираётганларнинг учраб туриши кишини афсуслантиради.

Бунга яқинда Булоқбоши туманига қўшма рейд ўтказиш учун юборилган бир неча ходимнинг қўпол хатти-ҳаракати мисол бўла олади.

Шу йилнинг 12 май куни соат 17 ларда оқ рангли "Дамас" тўхтамаганлиги сабабли рейд иштирокчилари уни қувиб кетдилар. Машина Хўжаобод туманининг Манак қишлоғида яшовчи фуқаролар Фарида Бўтаева ва Насибахон Назировалар томонидан ёлланган эди.

"Дамас" ҳайдовчиси, 1970 йилда туғилган Зафарбек Юсупов нима учун тўхташдан бош тортди ва нима учун машинасини ортга қайтарди, бунга суриштирув аниқлик киритади, албатта.

Воқеанинг даҳшатли тус олиши шунда бўлдики, "Дамас" ва "Тико" аҳоли зич жойлашган Булоқбоши туманининг Дўлана кўчасидан елдек учиб борарди. Қочган ҳам, қувган ҳам Худо дейди. Серқатнов ва тор маҳалла йўлида хатарли ҳолат пайдо бўлиб, ҳалокат юз бериши ҳам муқаррар эди. Юқори тезликдаги машиналар бирор инсоннинг ҳаётига зомин бўлиши ҳеч гап эмас эди.

Хайриятки, бундай бўлмади. Эшонхўжаев кўчаси 1-уй хонадони олдида "Дамас" ариқ ёқасига қисиб қўйилди. Шунда рейдчилар ўзларини идора қила олмай қолдилар ва ҳайдовчи йигитни кабинадан тушириб калтаклай кетдилар. Қўполликда ва жисмоний куч зарбасидан ўзини йўқотиб қўйган ёш ҳайдовчи йигит атрофдаги уйлардан бирига ўзини урди.

Савлатидан от ҳуркийдиган барзанги бу ходимлар (Н.Алимов, К.Солиев, А.Йўлдошев, Ж.Халилов, О.Сатторов) қочоқни ҳовлини ўртасигача қувлаб бориб беармон урдилар. Бақир-чақирдан, шовқин-сурондан бир зумда тумонат одам тўпланди. Айбдорни бу хилда жисмоний куч ишлатиш билан жазолашга қонун изн берадими?

Ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларининг бу ҳаракатлари тўпланганларда нохуш кайфият уйғотган эди.

Хонадоннинг 80 ёшли онахони ва мактаб, боғча ёшидаги 7—8 чоғли невараси тошдек қотиб қолгандилар. Тинч-осуда ҳовли бир зумда ур-йиқит бўлиб кетди.

— Бас қилинглар, болани ўлдириб қўясизлар, ахир, - деб қичқирди онахон. Уларнинг қайси биридандир ўткир ичимлик ҳиди келаётганлигини сезиб афсусланди. Бироқ бераҳм ходимлар бунга қулоқ солишмади, аксинча, кекса онахонни ҳам туртиб юборишди. Бехос зарбадан она ҳушидан кетди.

Улар онага ёрдам кўрсатиб, касалхонага олиб бориш ёки тез тиббий ёрдам кўрсатиш ўрнига жуфтакни ростлаб қочиб қолишди. Фарзандлар алам ва ғазаб билан тез ёрдамга шошилдилар ва онани касалхонага олиб келдилар.

Ана, сизга бебошлик оқибати! Оила аъзолари тегишли идораларга хабар бериб, шикоят қилганларидан кейингина зўравонлар қонун олдида жавоб берувчи шахс эканликларини англашди.

Оддий халқ орасида содир этилган бундай ноқонуний ҳаракатлар ҳуқуқий жамият сари ташланаётган қадамларга зиддир. Аслида бу жараён энг аввало қонун ҳимоячиларидан шахсий намуна кўрсатишни талаб қилади. Қонун байроғи остида паноҳ топиб, аслида унга зид ҳаракат қилган кимсалардан эл-юрт нафратланади. Президентимиз қайси учрашувда, қайси йиғилишда бўлмасин, қонунга итоат этиш ҳамма учун баробар эканлигини бежиз таъкидламаяпти.

Маҳмуджон ИБОЕВ,
"Андижоннома" газетаси мухбири

Таассурот

«HURRIYAT» сизники, сиз Ҳурриятники бўлинг!

"БУНИ ФАҚАТ КЎРМОҚ ЛОЗИМ..."

Бугун 16 май. Дастур бўйича Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетида профессор-ўқитувчи ва талабалар билан учрашамиз.

Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университети не-не шахсларни, миллатнинг гулига айланган, унинг дардларига дармон бўлган улуғ зотларни етиштириб бермаган дейсиз. Бу муътабар даргоҳ илмий салоҳиятининг бемисл юксаклиги билан нафақат мамлакатимизда, балки МДҲ олийгоҳлари орасида ҳам ажралиб туради. Университетнинг пайдо бўлиш тарихини ўтган асрдан изласак, уятга қоламиз. Унинг тарихи Мадрасаи олиядан бошланишини дунё тан олган устозлар исботлаб, рисолалар ёзишган. Шундай экан, СамДУда Мирзо Улуғбек, Али Қушчи, Алишер Навоий "таҳсил олган" десак, гарчи ҳар қанча эриш туйилишига қарамасдан, мантиққа, ҳақиқатга озор етказмаган бўламиз.

Айни кунда университетнинг ўн олтита факультетида минг-минглаб билимга чанқоқ ёшлар етук устозлардан таҳсил олишяпти.

Университет ректори Р.Холмуродов кўпчиликка таниқли олим, ташкилотчи раҳбар. Узоқ йиллардан буён раҳбарлик лавозимида ишлаётгани боис тажриба катта, уни аямай амалиётда қўллаётгани учун ҳам Университет қисқа муддатда ўзгача қиёфа касб этган, ўқиш, ўқитиш борасида қилаётган тажрибалари ижобий натижалар бергани учун бошқа вилоятлар қатори, ҳатто пойтахт олийгоҳлари раҳбарлари тажриба ўрганиши учун Самарқандга бораётгани таҳсинга лойиқ.

Самарқандда ўтказилган "Ҳуррият" кунларининг айнан СамДУдан бошланишида рамзий маъно борлиги ҳам ана шундан.

Катта йўл ёқаси бўйлаб Университет Бош биносига қараб боряпмизу, кўнгилда ҳадик йўқ эмасди.

Самарқанд Давлат университетининг мажлислар зали талабалар билан лиқ тўлган. Кў-ўпчилик ёшларнинг қўлида "Ҳуррият". Қувониб кетдик. Қувонмай бўладими ахир! Не-не машаққатлар билан ўқувчи кўнглига йўл топиш илинжида газета чиқараётган журналист учун ўз нашрини берилиб ўқиётган одамдан кўра азизроқ инсон борми?

Бизга пешвоз чиққан Университетнинг биринчи проректори, профессор Муслиҳиддин Муҳиддинов билан бўлган қисқа суҳбат қувончимизга қувонч қўшди: Домла газетамизнинг ашаддий мухлиси эканлар, мухлислик шижоати "Ҳуррият"ни талабалар орасида тарғиб этишига туртки бўлибдики, натижада бугун Самарқанд Давлат Университетининг бир неча юзлаб ўқитувчи ва талабалари бизнинг газетамизга обуна бўлган муштарийларимиздан экан...

Эҳтимол ушбу сафарномадаги андак баланпарвоз оҳанг ва жумлалар кимларгадир эриш туюлар... ким билсин, пойтахтдаги бир-икки олий ўқув юртлари талабалар билан бўлган учрашувларни ҳисобга олмаганда, газетамиз нашр этилаётганига беш йилдан ошдики, на бирор вилоятга сафар уюштириб кенг жамоатчилик билан юзма-юз келмабмиз, бирор жабҳа хизматчилари билан жонли мулоҳазалар ўтказиб, нима муаммо бор, биздан қандай ёрдам керак, газета ўқинг, дея насиҳат қиламизу, улар газета ўқишлари учун нималар ҳақида ёзайлик, қандай қилсак кўнгилга йўл топамиз, таҳририятнинг ойнаси бу — муштарий газетхон ойнасидаги юзимиз ёруғми деган кўплаб саволларга жавоб топиш йўлларини қидирмабмиз.

... Мазкур фикрлар Университетнинг муҳташам мажлислар зали остонасидан ҳатламайёқ хаёлдан ўтганди, тадбир очилиб, танишув ва мулоқот бошланди. Минбарга кўтарилган Бош муҳаррир А.Каримов "Ҳуррият"нинг қисқача ҳасби ҳоли, амалга оширган, ошираждак ишлари, умуман, матбуотнинг жамиятда тутган ўрни, унинг таъсир кучи, энг бирламчи вазифалари хусусида гапирди. Бош муҳаррир ўринбосари Норали Очилов газетанинг муштарийлар билан алоқаларига кенгроқ тўхталди. Университет умумий ҳуқуқшунослик кафедраси мудири, доцент Жаҳонгир Убайдуллаев "Ҳуррият"да чоп этилаётган мақолалар, айниқса, ҳуқуқий мавзудаги чиқишларнинг сони ва салмоғи хусусида фикрлар билдирди. Таҳририятимизнинг иқтисодиёт бўлими мудири Бахтиёр Абдусатторов нашрлар учун реклама ва эълонлар нечоғли аҳамият касб этади, бу борадаги фаолиятнинг қонуний тартиблари ҳақида гапирди.

Ушбу учрашувни интизорлик билан кутиб, меҳмонлар олдида бир жуфт шеър ўқиш ёхуд икки оғиз таклиф билдирмоқ илинжида турган талабалар қулоғига ёқадиган икки оғиз сўз демак керакда. Яхшики, ўзбекнинг латифаси бор, битта теша тегмагани ҳар қандай тунд башарага табассум югуртиради. Учрашувда сўзга чиққан махсус мухбиримиз Турсунали Акбаров газетада чиққан бир-иккита ғалвали мақолалар тафсилотига тўхталиш асносида битта латифа айтишни ҳам унутмади.

Бир куни ЦК бош котиби Н.Хрушчев чўчқачилик фермасига борибди. Учар фотомухбирлардан бири уни жонворлар орасида турганини суратга олибди. "Правда" газетаси суратни биринчи саҳифага жойлаштирди-ю унга ҳадеганда тагсўз топиша олмасмиш:

— "Хрушчев чўчқалар билан" деб ёзсакми? Йўқ, бу тўғри келмайди. "Хрушчев чўчқалар даврасида" десакчи? Буям нотўғри, бошқача тушунишлари мумкин.

Ниҳоят, ўйлай-ўйлай шундай тангсўз ёзишибди:

"Чапдан тўртинчи ўртоқ Хрушчев!"

Норасмий мулоқот савол-жавобга уланди.

Шундан сўнг таҳририятимиз ижодий жамоасига "саволлар дўли" ёғдирилди: Ҳозирги газеталарда фақат ижобий мақолалар ёритилади, бунга фикрингиз? Газеталар бир-бирини такрорлаб қолмаяптими? "Ҳуррият"нинг бошқа газеталардан фарқи нима?(Садоқат Тўратошива, Тарих факультети толибаси); Газетангиз ривожланишида сизлар бераётган танқид ғов бўлмайдими?(Отабек Абдуллаев); Газеталардаги кроссвордлар ўрнига алломаларимизнинг ҳикматлари берилса, мақсадга мувофиқ бўлмайдими?(Нилуфар Кубаева, География факультети толибаси); Мустақил газета ибораси "Ҳуррият"га ёпишадими? Газетангиз мафияни нега ёритмайди? Ёшлар учун саҳифа ажратилганми?(Ўзбек филологияси факултети талабалари); Нега газеталар қўлма-қўл бўлиб кетмайди?(-Холёр Сафаров, Ўзбек филологияси факултети 1-курс толиби); Хориж хабарларини қаердан ёхуд кимдан оласизлар? Чет элда мухбирингиз борми? "Ҳуррият"нинг ХХ асрнинг 20-йилларида босилган "Ҳуррият"га алоқаси борми? каби ўнлаб саволларга жавоб беришга тўғри келди. Муштарийлардан талаб ва таклифлар ёзилган хатлар олинди.

... Талабалар билан ўтган учрашувдан сўнг Унверситет раҳбарлари мавжуд факультетлар, талабалар учун яратилган шароитлар билан танишишга таклиф этди. Маълумки, Самарқанд Давлат университети ҳазрат Алишер Навоий номи билан аталади. Дастлаб Университетнинг Алишер Навоий музейига кирдик. Музей уч-тўртта экспонат ёхуд ҳазратнинг бешолтита рубоийсини катта-катта афиша шаклида ёзиб деворнинг уч-тўртта жойига илинган хонача эмас экан. Ҳафсала билан таъмирланган, айлана йўлакчалар икки четида Навоий яшаган давр ва муҳитни ифодаловчи кўргазмалар, уларга монанд қўйилган гуллар, дид билан пардозланган хоналарни кўриб баҳри дилинг очилади. Айлана шаклидаги йўлакчалар ўртасида дарсхона қурилган. Дарсхонаки, талабалар ҳам музей шаклига монанд давра қуриб ўтиришига мўлжалланган. Таърифга сўз ожиз, "Қойил!" демоқдан ўзга чора йўқдек... Юртимизда олий ўқув юртлари кўп, уларнинг кўпига аллома боболаримизнинг муборак номлари берилган. Ўша алломаларнинг бир-иккита ҳикматли гаплари ёзилган ёхуд ғарибгина ҳайкалчасини ҳисобга олмаганда бошқа эътиборга лойиқ ишлар йўқ даражада. Буюклар номи билан юритилувчи олий ўқув юртлари учун ўша алломага нисбатан ёшларда ҳурмат ҳиссини шакллантиришгаю даҳоларимизга бўлган эътибор масаласида Самарқанд Давлат университетида амалга оширилган хайрли ишлар намуна вазифасини ўтайди десак, хато бўлмас. Бундан ташқари университетнинг Биология ва География факультетларида ташкил этилган музейлар ҳам таҳсинга лойиқ. У ерда дид билан ясалган жиҳозлар, археологик қазилмалардан намуналар, ҳайвонот оламининг мўъжизалари акс этган экспонатлар... Ҳайратингизни оширади, холос. Барча факультетлар қайтадан таъмирланган, дарсхоналар жиҳозлари ҳам ўзгача. Озодаликни кўриб дил яйрайди.

Қайтарамиз, таърифга сўз ожиз. Самарқанд Давлат университетидаги шарт-шароитларни фақат бориб кўрмоқ лозим...

3-БЕТ

БАҲОР

Яшил ёмғирларга сочимни ювиб,
Тупроққа юзимни босдим маст, карахт.
Бебош ҳисларимга мураббиядир
Тўлғоқ азобида қийналган дарахт.

Кўзим тўрт кутганим бўлиб дил интиқ
Майсани бағримга босганча қайтдим.
Ўксиниб иккимиз ҳақда тўқилган
Эртакни ёмғирга шивирлаб айтдим.

Ерда эртак нишлаб, эртак гуллади
Ари тишлаб кетди дудоқларимни.
Баҳор, кўкламоққа ўзинг йўлладинг
Чўллаб ўтган кўксим — яйдоқларимни.

Кетсанг, тошни ёриб чиққан майсанинг
Тирноғини менга ташлаб кет, кўклам.
Яшил оромимни қийноққа отиб
Яшайман тилинган соғ юрак билан.

Мамлакат ИБОДОВА,
СамДУ Ўзбек филологияси факультети толибаси

Муҳокама

ПЕДАЛОГИЯ ФАНИ ЗАРУРАТИ

Буюк келажакни кўзлаган жамият янгиланиш ва умуммаданий тараққиётга юз тутган даврда тарбия мазмуни ва менталитет ҳолати муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбек менталитетини ялпи фаоллаштириш, бунёдкорлик ишларига самаралироқ хизмат қилдиришда тарбия фанлари хусусан педагогика ва педологиянинг ўрни беқиёсдир. Мазкур вазифаларни ижобий ҳал қилиш учун унинг илмий асосларини яратиш зарур. Чунки собиқ шўролар давридаги "Педагогика" фани миллий тафаккурдан узоқлашиб, таълим-тарбиянинг мазмунига "коммунистик мафкура" нуқтаи назаридан ёндашилган. Табиийки, бу нарса шахсни биологик мавжудот сифатида ўрганиш жараёнига, унинг ижтимоийлашувига ҳам салбий таъсир кўрсатган. Педагогика назарияси ва амалиётида бола шахсини яхлит ўрганиш масаласи, ҳар бир миллатга хос бўлган миллий қадриятлардан ажратилган ҳолда, бир томонлама амалга оширилган.

Мақолада кўрсатиб ўтилганидек "*Эскапизмнинг* яна бир негизий манбаси-*конформизм* (мослашувчанлик, ҳар қандай иқтисодий, сиёсий, ахлоқий вазиятларга тез кўникиш, илгариги маънавий қадриятлардан виждон қийноғисиз воз кечиб кетавериш), иррационализм (ҳиссиёт, хоҳиш, туйғулар асосида иш тутиш, кўнгил роҳатини устувор билиш, рационализм, яъни ақл билан иш қилишнинг зидди) ва маърифий интеллектуал жиҳатдан қашшоқлик омилларини ташкил этади".

ЎЗБЕК МЕНТАЛИТЕТИ: ЖАМОАВИЙЛИК ВА ИНДИВИДУАЛЛИК НИСБАТИ

"Ҳуррият", 2002 йил 17 апрель

Шу ўринда тадқиқотчи Ю.Амиржонованинг "Тафаккур" журналида эълон қилинган "Руҳий тарбия тамойиллари" мақоласида бола психологияси, унинг уйғун ривожланиши ҳақида билдирилган фикр-мулоҳазалар профессор М.Бекмуродовнинг ушбу мақоласидаги миллий менталитет тушунчасини педагогик-психологик нуқтаи назаридан тўлдиради.

Ҳақиқатдан ҳам М.Бекмуродовнинг мақоласида кўтарилган мавзу ўзининг кенг қамровлиги билан педагогика, психология, социология, антропология, фалсафа, сиёсатшунослик фанлари бўйича тадқиқот олиб бораётган, талабаларга сабоқ бераётган педагогларни мунозарага чорлайди.

Муаллиф Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг "Фидокор" газетасига берган интервьюсида ҳақиқатни топиш учун қарама-қарши фикрларни ўртага ташлаш зарурлигини таъкидлаб ўтган сўзларини мисол қилиб келтиради: "Талабалар, зиёли ёшларимизнинг ўзи керакли ҳулосани чиқариб олсин. Мана, мисол учун Фрейднинг назарий қарашлари прагматизм ва экзестенциализм ғоялари, Бердяев ва бошқаларнинг фалсафасидан ўргансак фойдадан холи бўлмайди. Биз кўп масалаларда ғарб файласуфларининг фикрлари билан, айниқса, индивидуализм, эгоизм қарашларини илоҳийлаштириш билан келишмаслигимиз мумкин. Лекин, уларни ҳисобга олишимиз, кераклисини эътироф, кераксизини инкор этишимиз зарур". Дарҳақиқат, ғарб педагогикасининг илғор ғоялари "собиқ совет педагог назариётчилари" томонидан кўр-кўрона инкор этилиши 73 йил мобайнида "Педагогика"ни догмага айлантириб қўйди. Шахс ва жамият ҳақидаги фанлардан "Социология", "Генетика", "Педалогия" каби фанларни ўрганиш тақиқлаб қўйилди. Инсоншунослик фанларидан ҳисобланган "Педалогия" собиқ шўролар давридаги энг ёш фанлардан бири эди. Бу фанга 1893 йил машҳур америкалик руҳшунос олим Стенли Хиллнинг шогирди Оскар Хрисман томонидан асос солинган эди.

"Педология" юнон тилидан олинган бўлиб, сўзма-сўз "бола ҳақидаги таълимот" деган маънони билдиради. Маълумки, "Психология" фани шахс руҳиятини, "Педагогика" шахсга бериладиган таълим-тарбияни ўрганади. "Педология" фани эса бола шахсини турли ёш босқичларида амалиётда ўрганишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган эди.

Янги XX аср инсонга хос бўлган янги сифатий хусусиятларни ўрганишни талаб қилар эди. Руҳий ва жисмоний жиҳатдан катта вазифаларни ҳал этиш учун ақлий, ахлоқий, жисмоний соғлом инсонни ҳаётга тайёрлаш учун у ҳақда янги маълумотлар зарур.

Тиббиёт, социология, физиология, этнография, руҳшунослик фанлари бола шахсига ўз нуқтаи назаридан ёндашар ва олинган натижа бола шахси ҳақидаги умумлашган ягона илмий хулоса чиқаришга ва уни ўқув-тарбиявий жараёнга татбиқ этишга имкон бермасди.

Педалогиянинг вужудга келиши ушбу муаммони ижобий ҳал қилди, чунки юқорида қайд этиб ўтганимиздек, у бола шахсини турли ёш босқичларида амалда ўрганишга йўналтирилганди. Тез орада Европа ва Американинг турли шаҳарларида педалогик лабораториялар очилди.

Агар тарихга янада чуқурроқ назар соладиган бўлсак, XVII асрдаёқ буюк чех педагоги Ян Амос Коменский, кейинчалик француз маърифатпарвари "эркин тарбия" назариясининг асосчиси Жан-Жак Руссо, швейцариялик педагог Иохан Песталоцци, немис файласуфи Иохан Гербарт асарларида педологиянинг элементларини учратамиз. Чунки уларнинг аксарият асарларида болага яхши ёндашиш масаласи акс эттирилган эди.

Фақат экспериментал педагогика психологиянинг вужудга келиши, физиология ва тиббиёт соҳасидаги муваффақиятлар, социология фанининг тезкор равишда тараққий этиши илмий изланишлар жабҳасида XIX асрнинг охири XX асрнинг бошида "педология" фанининг вужудга келишига шарт-шароитлар яратди. Янги асрнинг биринчи ўн йиллигида Россияда В.П.Кашенко, В.М.Бехтеров, И.Павлов, И.Сеченов каби рус олимлари дастлабки педагогик тадқиқотларни бошлаб бердилар.

Собиқ совет тузумнинг дастлабки йилларида, яъни 20-30 йилларда педалогия педагогика ва психология фанлари билан ҳамкорликда янги тузум манфаатларига хизмат қиладиган янги шахсни тарбиялаш ва унга таълим беришга ўз эътиборини қаратди. Машҳур рус олими П.П.Блонский асослаган бола ривожланишидаги биогенетик концепция педологияни янги босқичга кўтарди.

Мамлакатда 30 - йилларнинг бошига келиб, "синфий кураш кескинлашуви" баҳонаси билан мафкуравий соҳада "марксча-ленинча ғоя"нинг кенг миқёсдаги ҳужуми бошланди. Педалогия фани ҳам ушбу ҳужумдан бебаҳра қолмади. Машҳур педолог олимлар А.А.Смирнов, И.А.Соколянский, М.Л.Басов асарлари ва фаолиятлари оппонентлар томонидан кескин танқид қилинди. Педологлар, асосан, синфий кураш кескинлашган пайтда бола шахсига ёндашиш ва унга таълим-тарбия беришда "марксча-ленинча методология"дан чекинишда айбландилар.

1936 йил июль ойида "Правда" газетасида собиқ ВКП (б) МКнинг "Маориф халқ комиссарлигидаги педологик бузилишлар ҳақида" қарори эълон қилинди. Ушбу қарорда, педологлар сўл оғмачиликда айбланиб, уларнинг ўқув тарбия ишларида "марксизм-ленизм ғояларига", айниқса, Сталиннинг "буюк асарларига" хиёнат қилингани таъкидлаб ўтилди. Педологларга қўйилган айблардан яна бири, ўша давр учун "Буржуа олимлари" деб эътироф этилган Ж.Пиаже, Ж.Дьюи, Э.Торндайкларнинг бола тарбияси ҳақидаги назарияларидан фойдаланганлари бўлиб чиқди. Педологлар халқ оммасининг ашаддий душманлари деб эълон қилинди. Педологлар билан педагогларни очиқдан-очиқ, қарама-қарши қўйиш жараёни бошланди. П.Блонский, Л.Выготский асарларидан фойдаланиш тақиқлаб қўйилди. Натижада, "Педагогика" фани "коммунистик тарбия" тарғиботчисига айланиб қолди. "Педология" фани эса сунъий равишда "ёшлар психологияси ва педагогикаси" предметига айлантирилиб, "Педология" атамаси умуман истеъмолдан чиқарилди. Илмий лабораториялар, тажриба мактаблари ёпиб қўйилди. Натижада, диагностика соҳасида Европа ва Америкада эришилган ютуқлардан анча орқада қолинди.

Бугунги кунда, биздаги мавжуд таълим муассасаларида рейтинг ва тест тизимларининг жорий этилиши, ўқувчилар ичидан иқтидорлиларига алоҳида эътибор қаратилиши "Педология" фанига хос бўлган айрим элементларнинг янги мазмунда жорий этилишидан дарак бермоқда.

Ўзбекистонда мустақиллик йилларида амалга оширилаётган туб ислоҳотлар таълим-тарбия соҳасига ҳам ўзининг ижобий таъсирини кўрсатмоқда. Президент И.А.Каримов ташаббуси билан мамлакат таълим тизимига илғор педагогик технологияларнинг жорий этилиши Ғарбдаги ривожланган мамлакатларнинг таълим соҳасидаги илғор педагогик ғоялардан фойдаланиш имконини яратиб берди.

Иқтидорли ёшларга алоҳида эътибор, ахборот асослари ва чет тилларини ўқитишни такомиллаштириш масалалари таълим муассасаларининг муҳим вазифаларига айланди. Шунингдек, собиқ Иттифоқ даврида юзаки ўқитиладиган ёки ман этилган "Ижтимоий психология", "Социология" предметларини ўқитишга эътибор кучайди.

Фикримизча, **бола тарбияси ҳақидаги асосий таълимот ҳисобланган "Педология" фанини ҳам "Ёш педагогикаси ва психологияси" предмети қобиғидан чиқариб, мустақил фан сифатида ўқитишни кун тартибига қўйиш пайти келди. Чунки ёшлар ичидан иқтидорлиларини танлаб олишда "Педология"га хос бўлган интеллектуал тестлар алоҳида аҳамият касб этади.**

Мақолада таъкидлаб ўтилганидек, интеллектуал мулк устувор аҳамият касб этаётган ҳозирги замонда ҳар томонлама ва чуқур билимлар соҳиби бўлишга интилиш, умуминсоний тараққиёт жараёнларига фаол инттеграциялашув йўлидан бориш катта аҳамият касб этади.

А.АЛИМОВ,
А.Қодирий номидаги Тошкент Давлат Маданият институти кафедра мудири

Таассурот

«HURRIYAT» СИЗНИКИ, СИЗ ҲУРРИЯТНИКИ БЎЛИНГ!

ҲАММАСИ ШАРОИТГА БОҒЛИҚ

Куннинг иккинчи ярмида Самарқанд саноат-иқтисод коллежида бўлдик. Коллеж остонасидан ҳатласангиз, анвойи гулзор эътиборингизни тортади. Коллеж директори, тарих фанлари номзоди Қ.Мамараимов бир неча йил аввал Қримдан икки дона қора атиргул кўчати олиб келган экан, ҳозир уларнинг сони анчага етган. Қора-қирмиз атиргул чиройи ўзгача экан. Ким билсин, бизнинг кўзимиз ўрганмагани учун шундай туюлгандир эҳтимол... Коллеж ҳовлисида беш юздан ортиқ гул экилганини эшитиб юрагимиз энтикиб кетди. Накд ботаника боғи-ку бу! дея ҳайратини яширолмади ҳамроҳларимиздан бири. Шунга аминмизки, гулга, гўзалликка шайдо бўлган одамнинг — у темирчи бўладими ёхуд қассоб — нафосатга, демакки, адабиёт ва санъатга ихлоси баланд бўлар экан. Нафосатга ихлос қўйган етакчининг ўқувчилари хусусида ҳам гап шу.

Самарқанд саноат-иқтисод коллежи ўқувчилари ташрифимизга алоҳида тайёргарлик кўрибди.

Дастлаб она-юрт мавзуида шеърлар ўқилди. Таҳририят ходимларининг қисқа чиқишларидан сўнг мушоира, куй-қўшиқ, савол-жавоблар давом этди. Рости, "Ҳуррият"ни айрим амалдорлар билмайди-ю, ёш болалар қаёқдан билсин, деган хаёл йўқ эмасди. Йўқ, тасаввуримиз тескари чиқди. Ёш, беғубор ўқувчиларимиз Самарқандда мўл эканидан бошимиз осмонга етди. Улар газетамизни мунтазам ўқиб боришини бўлиб ўтган савол-жавоблардан ҳам илғаб олса бўлади. Мана, жонли мулоқотлардан бир лавҳа:

Савол: Нима учун газетангизда ҳаваскор ижодкорларнинг машқлари чоп этилмайди? (Нигора Мамарасулова).

Жавоб: "Ҳуррият" — ижтимоий-сиёсий газета. Йўналишимиздан келиб чиқиб, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва ҳуқуқий мавзудаги таҳлилий-танқидий мақолаларга кўпроқ ўрин ажратилади. Бу дегани газетада шеър, ҳикоя умуман берилмайди, деган маънони англатмайди. Модомики, ҳаваскорлар чиқишларига камроқ ўрин берилар экан, ўша "камроқ ўрин"нинг талаби катта — шеър, ҳикоялар ҳаваскор даражасида бўлмаслиги лозим.

Савол: Ўз фаолиятингиздан қониқиш ҳосил қиласизларми? (Гавҳар Ёриева)

Жавоб: Йўқ, камчиликлар етарли. Энг биринчи вазифамиз — муштарийлар сонини янада кўпайтириш. Бунинг учун газетани янаям ўқишли қилиш, мундарижасини бойитиш учун тинимсиз изланилмоқда. Сизлардай ёш муштарийлар кўп бўлса, қандай яхши!

Савол: "Ҳуррият"да кўплаб танқидий мақола чоп этилади. Танқид орқасидан келадиган ғалвалардан тушкунликка тушмайсизларми? (Элёр)

Жавоб: Газетамиз саҳифаларида асосли, холис ёзилган танқидий мақолаларга ўрин берилади. Агар танқид асоссиз бўлса — марҳамат, таҳририятни судга бериш мумкин. "Ҳуррият" шу чоққача тўрт марта судга берилди. Шукрки, суд залида уялиб қолганимиз йўқ.

Талаба Феруза Расулова коллежнинг ҳуқуқшунослик бўлимида таҳсил олар экан, "Ҳуррият"да ҳаваскор ижодкорларга ўрин бериш борасидаги жавобдан қониқиш ҳосил қилмаган бўлса-да, тадбирда сўз олиб, шеър машқларидан намуналар ўқиб беришга журъат қилди. Тадбирда сўзга чиқувчилар рўйхати йўқ эди. Шу боис синглимизнинг журъати, иштиёқи, беғуборлиги ҳурмати жаранглатиб ўқиган машқларидан бирини ушбу ёзувлар қаторига киритдик:

Дўст, дея суянмоқ
бўлганим наҳот
Ҳурматни муносиб
англай олмаса.
Қадрдони бўлиб
кўнглин топсаму
Ўз дўстин меҳрини
илғай билмаса...

Инсон туғилади
фақат бир бора,
Дўст йўқ бўлса гар
бундан не маъни.
Дўсти-ку инсонга
керакли чора
Дўстлик қадрин улуғласак
барчамиз, қани!

Коллеж талабаларининг ўзларини тутиши, дунёқараши, муайян воқеага муносабатини кўриб, кўнгилни ҳавас туйғулари чулғайди. Талабаларда бундай фазилатларининг шаклланаётгани таълим ва тарбиянинг самараси нечоғли эканидан далолат, албатта. Бироқ қайд этиш лозимки, таълим ва тарбиянинг ижобий натижа касб этиши учун аввало шароит, мўътадил муҳит даркор. Коллеждаги шароит эса мақталса арзигулик. Эски, отамзамондан қолган бино бутунлай таъмирдан чиқарилганки, аввалги ҳолатдан асар ҳам қолмаган. Кўргазмали қуроллар билан жиҳозланган дарсхоналарда ҳамма нарса муҳайё. Буюк аллома Мирзо Улуғбек шарафига мўъжазгина хотира бурчаги ташкил этилгани ёшларда аждодлар қолдирган меросга нисбатан ҳурмат ҳиссини уйғотади. Мазкур даргоҳнинг собиқ ўқувчилари қўлга киритган ютуқлари, жаҳон спорт майдонларида эришган улкан муваффақиятлари шарафига яна бир бурчак ташкил этилган, стендларга илинган суратларда ўзгача кўрк, виқор... Мўъжаз жиҳозларда эришилган ютуқларни ёдга солувчи совринлардан намуналар дид билан териб қўйилган. Бу ерга кирган қайси ўсмирда ҳавас, иштиёқ уйғонмайди, дейсиз... Бундай ҳавас ва иштиёқ қайси беғубор қалб соҳибини юксакликка чорламайди. Тарбияни бола онгидан эмас, кўнглидан бошламоқ керак, деган фикрнинг амалий ифодаси эмасми бу?!

Сездикки, коллеж талабалари "Тошкентдан келган журналистлар"ни жуда интиқлик билан кутишган. Улардаги илмга, маърифатга ташналикни, ғайрат-иштиёқни кўриб шундай ният қилдик: Азиз укажонлар-сингилжонлар! Бизни интиқ кутибсиз, раҳмат. Сизлар келажакда шундай инсонлар бўлиб етишингларки, икки оғиз сўзингизни, ташрифингизни биздай журналистлар қўлда қалам ва диктофон билан интизорлик ила кутайлик...

4-БЕТ

Луқма

МАСХАРА ҚИЛИШ ҲУҚУҚИ БОРМИ?

Дарсдан сўнг ишга кетаётган эдим, метронинг Амир Темур хиёбони бекатидан чиқиб, Ўзбекистон меҳмонхонаси ёнидан ўтаётганимда тўсатдан тутилган микрофон хаёлимни бўлиб юборди. Мухбир қиз кетма-кет "бир-биридан ажойиб" саволлар билан мурожаат қиларди: - "Юракда нечта клапин бор? Апендецит қаерда жойлашган? Одамда нечта тиш бор?" шу каби бир-нечта саволларга ўзимда "ишонч" билан жавоб бердим, ниҳоят сўнггисига ҳам, яъни "Одам қон томирлари узунлиги қанча?" деган саволга сал иккиланиб "анча бўлса керак", жавоб бердим. Қиз ўзига керакли жавобни олдими тезда бурилиб бошқа бир йўловчини сўроққа тута кетди. У ҳам бундай бехосдан берилган саволларни миийғида кулги билан қарши олди. Мен эса "шу саволлар учун камерани овора қилиш шартмиди" деган фикрлар билан йўлимда давом этдим. Орадан уч-тўрт кун ўтди. Бу воқеа эсимдан чиқиб улгурган эди. Сешанба куни дарсга вақтлироқ борибман. Бир пайт курсдошлардан бири "Нозима, одамда нечта тиш бўлади?" - деб сўради. Унга "ўттиз иккита" деб жавоб бердим. У жилмайиб "яхши" деб қўя қолди. Қизиғи шундаки, шу куни бошқа танишларим ҳам худди шундай саволни менга бериб негадир кулиб қўйишарди. Таажжуб, наҳотки шуни ҳам билишмаса.

Ҳадеб бир хил саволни эшитавериб асабийлашиб турганимда дугоналаримдан бири келиб (ҳатто кўришмаёқ) "тиббиёт билим юртида бекорга уч йил умрингни ўтказибсанда? "Ассалом, Ўзбекистон!"да кўрдим. Инсоннинг ўттиз иккита тиши бўлишини билмасанг-а, ҳар нарсага етган ақлинг нечук шу ерда оқсайдур", - дея пичинг қилиб қўйди.

Мен кун бўйи берилган савол моҳиятига шунда тушуна бошладим. Ўша ғаройиб интервью муаллифлари сўнгги саволга берган жавобимни ўзларига керакли бўлган саволга тўғирлаб олишган экан.

Бу ҳодиса табиийки менга жуда ёмон таъсир қилди. Наҳотки, монтажда "англашилмовчилик"ка йўл қўйган журналист аудотория олдидаги масъулиятини унутган бўлса? Уларнинг мақсади нима эди? Бундай нўноқ савол-жавоб билан улар одамлар устидан кулмоқчи бўлдими, кулдирмоқчими?

Ҳар бир касбда бўлгани каби журналистиканинг ҳам ўз қонун-қоидалари бор. Албатта, журналист одоби, этикаси ҳақида узоқ гапириб, узоқ ёзиш ниятим йўқ. Бугун ўзича монтаж қилиб шаънимни ҳақоратлаган журналист қиз эртага яна бошқа бировнинг устидан кулишни касбга айлантириб олмасмикан. Бу эса кўпчилик журналистларга бўлган ишончни ҳам йўқотиши мумкин эмасми?

Нозима ТОШПЎЛАТОВА,
ЎзДЖТУ Халқаро журналистика факультети талабаси

ЭМИССИЯ ПРОСПЕКТИ

I. ЭМИТЕНТ РЕКВИЗИТЛАРИ

1. Тулиқ ва қисқартма номланиши: "TOSHKENT MONUMENTAL KOMBINATI" ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ; "Toshkent monumental kombinati" ОАЖ.
2. Юридик манзили: *Ўзбекистон Республикаси, 700015 Тошкент ш. Яккасарой тумани, 1 Катта Миробод кўчаси, 32-уй.*

II. АКЦИЯЛАРНИ ТАҚСИМЛАШ ТАРТИБИ

1. Умумий маълумотлар:
*Устав жамғармаси 20 992,0 минг сўм
* Акциялар миқдори 20992 дона
* Бир дона акция баҳоси 1 000 сўм

2. Меҳнат жамоаси аъзоларига сотишга мўлжалланган оддий номли акциялар:
* Акциялар улуши 10 фоиз
* Акциялар суммаси 2 099,0 сўм
* Акциялар миқдори 2 099 дона

3. Давлатга тегишли мўлжалланган оддий номли акциялар:
* Акциялар улуши 25 фоиз
* Акциялар суммаси 5 248,0 минг сўм
* Акциялар миқдори 5 248 дона

4. Эркин сотишга мўлжалланган оддий номли акциялар:
* Акциялар улуши 40 фоиз
* Акциялар суммаси 8 397,0 минг сўм
* Акциялар миқдори 8 397 дона

5. Хорижий инвестор (сармоядор)ларга сотишга мўлжалланган оддий номли акциялар:
* Акциялар улуши 25 фоиз
* Акциялар суммаси 5 248,0 минг сўм
* Акциялар миқдори 5 248 дона

6. Акцияларни чиқариш шакли: нақд пулсиз
100 фоиз, жами 20 992,0 минг сўмлик 20992 дона акция

АТБ "АЛОҚАБАНК"И "МАХСУС" номли муддатсиз омонатига

ТЕЛЕФОН ВА КОММУНАЛ ТЎЛОВЛАРИ УЧУН

ўз жамғармангизни қўйишни таклиф этади!

Омонатга дастлабки қўйиладиган маблағ миқдори чекланмайди.

ОМОНАТНИНГ ЭНГ КАМ ҚОЛДИҚ МИҚДОРИ 100 СЎМ.

ОМОНАТГА ЙИЛЛИК 30% ҲИСОБИДАН УСТАМА ДАРОМАД ТЎЛАНАДИ.

"МАХСУС" номли омонат эгасининг топшириғига биноан банк омонат суммасидан коммунал хизматлари учун, телефон абоненти тўловлари, шаҳарлараро, халқаро телефон сўзлашувлари учун пул ўтказишни амалга оширади.

Mustaqil gazeta HURRIYAT

Таассурот

«HURRIYAT» СИЗНИКИ, СИЗ ҲУРРИЯТНИКИ БЎЛИНГ!

МАЖБУРИЙ ОБУНА ШАРТ...МИ?

17 май. Самарқанд сафарининг иккинчи куни. Дарвоқе, вилоятдаги мухбиримиз кечадан бери югур-югурдан чарчамайди. Ахир бу кўҳна заминда газета кунларини ўтказишни ташкиллаштириш шу азаматнинг зиммасига юклатилган эди-да. Мана ҳозир ҳам тонг саҳарлаб шаҳар марказидаги хиёбонда бизни 146-автосарой ҳайдовчиси Раҳмат ака билан кутиб турибди. Биз шу жойдан автобусга ўтириб, газетамиз мухлислари билан бўладиган навбатдаги дийдорлашувларда қатнашиш учун Каттақўрғон шаҳри сари йўлга чиқдик. Шаҳар Самарқанддан 80 километр узоқликда жойлашган. Бунча узоқ дейсизми, дилкаш ҳамроҳлар учун бу масофа чикора. Мана, ҳамроҳларимиздан бири — журналист Тошпўлат Раҳматулло. Фидойи ҳамкасбимиз, жаҳонгашта қаламкаш. Яқинда бориши кутилаётган Порту-галия ҳақида марок билан гапиради. Қолаверса, йўл-йўлакай режалаштирилган зиёратларимиз бизни зериктирмаслиги аниқ.

Автобусимиз Муҳаммад Исмоил ал Бухорий зиёратгоҳи қаршисида тўхтаганида ҳали тонги салқинликни қуёш ҳовури кўтариб улгурмаганди. Шунга қарамасдан бу ерда мактаб ўқувчиларидан тортиб нуроний отахону онахонларгача барчани кўриш мумкин эди. Мажмуа ҳовлисини айланиб, бу ерда барпо этилган масжиду мақбарани обдон томоша қилиб кўзингиз тўймайди. Қадимдан қолган ҳовуз билан юз йиллик дарахтларни инобатга олмаганда барча-барчаси янгидан яратилган. Бу шубҳасиз, истиқлолнинг аждодларимизга қилган эҳтироми дейиш мумкин. Улуғ муҳаддис бобомиз қабрларини зиёрат қилгач, яна йўлда давом этарканмиз, руҳимизга ажиб ҳаловат ингандек бўлди.

Каттақўрғон шаҳри ҳақида гап кетганда шуни алоҳида таъкидлаш ўринлики, шаҳар иқтисодий-ижтимоий салоҳиятига кўра вилоятда нуфузли ўринни эгаллайди. Бу ерда турли миллатга мансуб 77 мингга яқин аҳоли истиқомат қилади.

Каттақўрғон шаҳар ҳокимлиги биносига етиб борганимизда бу ерга йиғилган тумонат одамни кўриб ҳайратландик. Рости, андек ҳаяжонландик ҳам. Негаки, йиғилганларнинг барчаси маърифатпеша, фикрпарвар инсонлар эди. Минг бир ташвишидан ортиб, тадбирга етиб келган шаҳар ҳокими Талъат Ҳамедов ҳам буни тасдиқлади:

— Бу йиғилишга ҳеч кимни мажбурлаб олиб келмадик. Кимки матбуотни, "Ҳуррият"ни севса, унинг мухлиси бўлса ўшалар тадбиримизнинг иштирокчиси бўлишмоқда.

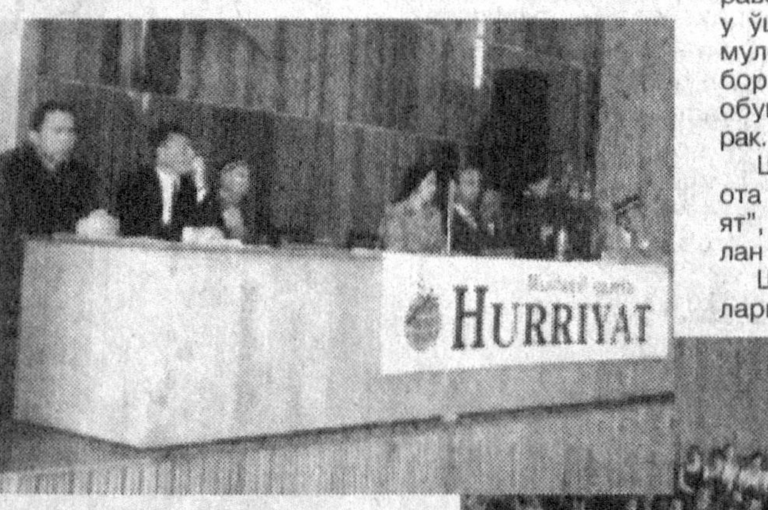

Ҳоким ҳақ, йиғилганлар орасида бир хил соҳадаги кишиларни учратмадик. Уларнинг бири ўқувчи, бири талаба, бири хизматчи, бири педагог, бири муҳандис, қурувчи... ҳар соҳа вакиллари бор. Шу сингари ижодий жамоамизга берилган саволлар ҳам турлича бўлди: газета нега "Ҳуррият" деб номланган? Унинг мақсади нима? "Ҳуррият"да шеърларимизни чоп этасизларми?

Шаҳардаги 4-мактаб ўқитувчиси Марҳабо Ҳусанова мажбурий обунага қандай муносабатдасизлар дея савол берди. Барча саволларга муносиб жавоб берар эканмиз, сўнгги саволга алоҳида тўхталдик.

— Агар сизни "Ҳуррият" газетасига мажбурий обуна бўлинг дейишса, биз сизга обуна бўлмасликни маслаҳат берардик. Обуна масаласида ҳеч кимни мажбурлаб бўлмайди. Ўқитувчини ҳам, ўқувчини ҳам. Ҳар бир газета ўз ўқувчисини ўзи топсин. Бироқ, шундай кишилар борки, газета ўқиш тугул, сотиб олишни ҳам ўзига раво кўрмайди. Уларни мажбурий обуна қилдирсангизу у ўша газета ёки журналдан ўзига керакли фикр-мулоҳазани топа олса, "Дунёда шундай нарсалар ҳам бор экан-да!" деб хурсанд бўлса, у ҳолда мажбурий обуна қилдирган кишининг отасига раҳмат айтиш керак.

Шоира Эркатош Шукурова, кекса журналист Малик ота Элмуродов, журналист Абдуазиз Ҳошимов "Ҳуррият", ҳур фикр ва матбуот хусусидаги мулоҳазалари билан кечага кўтаринки кайфият бағишладилар.

Шоир Инатилла Рустамов ёшлар марказий газеталарни жуда кам ўқиётгани ҳақида куйиниб гапирди. Шоир туманда "Ҳуррият" газетаси мухбирлик марказини очишни таклиф қилди. Бир сўз билан айтганда Каттақўрғон шаҳридаги тадбир юксак савияда ўтди.

Пешинда автобусимиз Каттақўрғон туманига йўл олди. Ростини айтсак, шаҳар билан туман орасидаги масофа унчалик узоқ эмас. Аммо шу қисқа масофадаги фарқни алоҳида таъкидламоқ лозим. Аслида ҳам шундай: одамзоднинг феъл-атвори, хатти-ҳаракати турлича, фикрлари ранг-баранг. Бу ерда яшаётганлар ҳам турлича табиатга эга. Бу ҳам ҳурликнинг, ҲУРРИЯТнинг меваси эмасми?

НОМИГА МОНАНД МАСКАН

Каттақўрғон тумани ўз номи билан катта қўрғон экан. Бундай дейишимизга сабаб, туманнинг катта тарихий маданий - маърифий мероси бор. Буюк Ипак йўлининг бир неча чақирим йўли мана шу ҳудудлардан ўтган. Тарихий маълумотларга қараганда, Мирзо Бобур мамлакатни бирлаштириш йўлидаги сўнгги йирик жангларидан бирини туман чегарасида ўтказган. Бу туман афсоналарда, қўшиқларда мадҳ этилган азим Зарафшоннинг икки қирғоғида, Оқдарё ва Қорадарё бўйларида жойлашганлиги боис қадимдан деҳқончилик, савдо-сотиқ ривож топган. Шу маълумотларнинг ўзи катта давлат тарихидан, инсонлар ва тақдирлардан хабар бермайдими?!

Туманда жойлашган қишлоқларнинг номларига эътибор беринг: "Каттаминг", "Янги қўрғонча", "Каттақўрпа", "Гирдиқўрғон", "Кичик Мундиён", "Сарой Қўрғон"... Номлардаги катта ва қўрғон сўзларига эътибор беряпсизми? Ҳар бирида ўзига хос хилқат, синоат яширин. Каттақўрғон номини юртимизга эшитмаган, билмаган одам йўқ ҳисоби. Туман аҳлининг меҳмондўстлиги, бағрикенглиги, ор-номуслилигини ҳамма билади. Довруғи ҳам номига яраша катта...

Каттақўрғоннинг иқтисодий аҳволи ҳақида икки оғиз сўз. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб-чиқариш ўтган йилларга нисбатан икки бараварга ошди. Фермерлик ҳаракати кенгайиб 79 тадан 343 тага етди. Бир пайтлар эътиборсиз қолиб кетган чорвачиликда ҳам жонланиш кўзга ташланаётир. Кейинги 3 йилда гўшт ишлаб-чиқариш 133 фоизга, чорва молларининг бош сони 105 фоизга ўсди. Паррандачилик соҳасини айтмайсизми? Биргина тухум ишлаб чиқариш 100-200 эмас, 550 фоиздан ошиб кетди. "Ориён" фермер хўжалиги бир кунда 50-55 минг дона тухум етиштирар экан. "Каттақўрғонпарранда" корхонасида йилига 1,5-2 минг тонна гўшт тайёрланади.

Қурилиш-ободончилик соҳасида ҳам ўзига хос қадам қўйилди. Кейинги икки йилда 110 квадрат метр уй-жой, 600 ўринли Кадан қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи биноси қуриб битказилди. Бурган қишлоғида 422 ўринли янги мактаб биноси, 390 ўринли қўшимча синф хоналари фойдаланишга топширилди.

Ҳали туманда пул эмиссияси даражаси пасайганини, вилоятдан олинадиган дотация миқдори қисқарганини айтиб ўтганимиз йўқ. Спорт клублари, маданий-маърифий тўгаракларнинг ташкил этилганини алоҳида мақола қилиб ёзиш мумкин.

Бу сафарги йиғилишимиз Кадан қишлоқ хўжалик касб-ҳунар колежида ўтказилиши мўлжалланган экан. Коллеж дарвозаси олдида туман ҳокими, Олий Мажлис депутати Мирзаёр ака Худоёров билан учрашдик. У киши коллеж қурилиши билан боғлиқ воқеалар ва туман ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ўзгаришлар хусусида жамоамизга гапириб берди. Кейин коллежда талабаларнинг ўқиши ва дам олиши, бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун яратилган шароитлар билан таништирди.

Коллежлардаги шароитларни кўриб, очиғи ҳавасимиз келди. Ҳамма нарса замонавий усулда тартибга келтирилган. Ҳозирда бу таълим масканида 365 та талаба еттита мутахассислик бўйича таҳсил олмоқда. Тадбирга тумандаги боғча болалари ҳам таклиф этилганди. Улар ўзларининг чиройли рақслари билан барчани хушнуд этишди. Кейин коллежнинг санъатга ошно талабалари куй ва қўшиқлар ижро этишди.

Олдинги тадбирлардан фарқли ўлароқ буниси савол-жавобга, фикр-мунозарага, мушоирага бой бўлди. Тумандаги 96-мактаб ўқувчиси Садоқат Тоғаева нега кўпчилик ёшларимиз газета ва журналлар эмас, телевидениега боғланиб қолаётгани, бўш вақтларини китоб, бадиий асарлар ўқишга эмас, турли жангари, детектив киноларни кўришга сарфлаётганидан афсусланади. Коллеж талабаларидан бир гуруҳи эса, газетада сиёсий хабарлар, халқаро миқёсдаги ахборотлар, шарҳларни кўпроқ ёритишимизни сўрашди.

Шеърга ошно қалблар туғёнини, ҳаяжонини таърифлаб бўладими? 96-мактаб ўқувчиси Гўзал Ҳасанова, 97-мактаб ўқувчиси Башорат Назарова, Ўлмас Гадоев ва бошқа ўнлаб ёшларимиз имкон берса, минбарда шеър ўқишга хайрихоҳлигини билдиришди. 61-мактаб ўқитувчиси, вилоят "Ижодкор ўқитувчи" танлови ғолиби Замира Темированинг шеърлари самимийлиги, бокира ҳисларга йўғрилганлиги билан ажралиб турди.

Олма отдим ариққа
сизга етиб борсин деб,
Кўнглимнинг изҳорини
кўнглингизга айтсин деб,
Оқаётган олмага
ҳеч ким назар солмасин
Яноғида холи бор,
кўзи тегиб қолмасин.
Ёқиб жисму жонингиз
гўзал ҳусну малоҳат,
Сирлилигим сирини
сизга айтади фақат.
Сувга боқиб париваш
кўнглин изҳор этади
Кўнглингизга ишқ солиб
ўзи оқиб кетади.
Сувда қалқийди олма
ёнида икки юрак,
Сувдаги сирлиликни
ҳеч ким билмаса керак.

Каттақўрғон туманидан қайтаётганимизда қуёш уфққа қизариб бош қўяётган эди. Бу ажиб ҳолат шоира таъбири билан айтганидек, осмон яноғидаги қизил холга ўхшаб кетарди. Мухлисларимиз билан хайрлашаётганда уларни ҳам гулзорнинг гулларига, юздаги қизил яноқларга ўхшатгимиз келди. Ахир улар билан Каттақўрғон ҳамиша гўзал ва мафтункор эмасми? Улар эмасми, маърифат нурига талпиниб атрофимизни ёритиб турган? Улар эмасми, дардини, қувончини "Ҳуррият"га айтаман деб интилаётган?!

Норали ОЧИЛОВ,
Турсунали АКБАРОВ,
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ,
Убайдулла ХЎЖАНИЁЗОВ

Тошкент—Самарқанд—Каттақўрғон—Тошкент

Суҳбат

Диёрбекнинг қўшиқ айта бошлаганига эндигина уч йил бўлди. Шу вақт ичида у қўшиқ айтишнинг анча ҳадисини олиб улгурди. Ҳозир катта ҳофизлардек саҳнада ўзини эркин тута олади, қўшиқлари ҳам бинойидек. Куй ва оҳангнинг уйғунлигини кўриб, беихтиёр "офарин" дегинг келади. Бу ёғини сўрасангиз ҳозир у 15 ёшда. Тошкент шаҳридаги Фаттоҳ Назиров номли 23-мусиқа мактаби ва Зангиота туманидаги 23-ўрта мактаб ўқувчиси.

Диёрбек МАҲКАМОВ

СЕВГИ ҲАҚИДА ҚЎШИҚ АЙТМОҚЧИ

—Диёрбек, илк концерт дастурингизнинг бошланишига роса бир ҳафта вақт қолди. Катта концерт олдидаги ҳаяжонлар қийнаб қўймаяптими?

—Мен бундай саҳналарга биринчи марта чиқаётганим йўқ. Айниқса, юртимизда бирор байрам тадбири ўтказилса, кўп ҳолларда иштирок этганман. Саҳна ва қўшиқ ижро этиш масъулиятини яхши ҳис қиламан. Аммо яккахон сифатида катта саҳналарда биринчи марта концерт беряпман. Албатта, концерт қандай ўтаркан, деган савол, аниқроғи сиз айтган ҳаяжон йўқ эмас.

—Бундай концерт ўтказишга нима туртки бўлди?

—Ўтган 2001 йилда юртимизда "Умид юлдузлари" фестивали бўлиб ўтди. Ўшанда мен фестивал лауреати бўлганман. Мана шу ютуқларим инобатга олиниб, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, "Соғлом авлод учун" хайрия жамғармасининг Тошкент шаҳар таянч маркази ва республика Миллий матбуот маркази қошидаги "Олтин соз" шўъба корхонаси ташаббуси ва ҳомийлигида "Диёримнинг диёриман" деб номланган концет дастури ўтказиладиган бўлди.

— Сизнинг ёшингизда қўшиқ айтиб элга танилиш ҳар кимнинг қўлидан келавермайди. Ҳойнаҳой оилангизда сизга устозлик қилаётган, санъат сирларини ўргатаётганлар бўлса керак?

—Оиламизда санъаткорлар бўлмаган. Дадам тадбиркор. Ҳозирда кўпчиликка таниш бўлиб қолган шоира Шокира Маҳкамова менинг бувим бўлганлар. Унинг кўп шеърлари Шуҳрат Қаюмов, Озода Нурсаидова ва бошқа қўшиқчилар томонидан куйга солинган. Шуҳрат акам билан Озода опам бувимнинг шеърларидан фойдаланиш учун тез-тез бизникига келиб турарди. Уларнинг қўшиқлари менга жуда ёқади. Шунданми бир куни бувимнинг шеърига ўзимча куй басталаб, уни магнит тасмаларига кўчириб қўйдим. Бу ишимдан дадам ҳам, ойим ҳам бехабар эди. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай ўша тасма дадамнинг қўлига тушиб қолибди. Эртаси куни дадам мени Шуҳрат Қаюмов олдига олиб борди. Шу кундан бошлаб Шуҳрат акамга шогирд тушдим. Натижасини кўриб турибсиз, у кишининг кўмаги ва устозлигида Она, Ватан, табиат ҳақида 20 дан ошиқ қўшиқлар яратдик. Қўшиқларга куй бастлашда ҳам Шуҳрат акам ёрдам беради.

— Қўшиқ айтиш оддий жараён эмас. Куй ва сўзнинг уйғунлиги, ижро маҳорати — буларнинг ҳаммаси вақт ва катта меҳнат талаб қилади. Сиз ҳали мактаб ўқувчисисиз, бу машғулот ўқишларингизга халақит бермайдими?

— Тўғри, тадбиру машғулотлар кўпайганда мактаб дарсларига қатнашга улгирмай қоламан. Ўшанда мактабдаги устозларимдан узр сўраб, қўшимча дарс олишга ҳаракат қиламан. Дўстларимдан ўтилган мавзуларни ўзлаштириб оламан. Мен учун муҳими билим олиш. Келажакда нафақат яхши санъаткор, балки яхши инсон бўлиш учун албатта ўқиш, ўрганиш, ҳаёт сабоқларини билиш керак.

— Баҳолар қанақа? Ўқитувчилар сизнинг қўшиқ айтишингиз, машҳурлигингизга қараб баҳо қўйишадими ёки билимингизга?

— Албатта, билимимга-да. Бўлмаса, математикадан "2" баҳо олармидим. Ҳозир бу хатомни тўғрилаганман, лекин мени санъатга ошнолигим билим олишга бўлган иштиёқимдан баланд эмас. Мен ҳам дўстларимга ўхшаб, фақат "аъло" баҳога ўқигим келади. Ҳозир учтўртта "яхши" баҳоларимни ҳисобга олмаганда мен ҳам "аълочи"ман.

— Мактаб ва машғулотларга қатнаш билан кун ўтаркан-да?

— Йўқ. Яна бир сирни айтсам, компьютерда ишлашни хуш кўраман. Уйда ўзимнинг компьютерим бор. Дастурлар билан ишлаш, интернетга боғланиш ва турли ўйинларни ўйнаш менинг хоббим.

— Келажакда бошқа бирор касб соҳиби бўлиш ҳақида ўйлаб кўрганмисиз?

— Ҳозир олдимга шундай мақсад қўйганман, агар келажакда ҳам санъат йўлидаги уринишларим ўз натижасини бермаса, ўз йўлим ва ўрнимга эга бўлолмасам, бошқа соҳада ўзимни синаб кўраман. Масалан, иқтисодчи бўлишни ҳам орзу қиламан. Тадбиркорлик, бизнес лойиҳалар билан ишлаш менга ёқади. Ҳозир инглиз ва турк тилларини ўрганаяпман.

— Яъни иқтидорингиз қайси соҳада бўй берса, ўша соҳанинг одами бўларкансизда. Яна концерт дастурингизга қайтсак. Дастурингизда фақат янги қўшиқлар айтиладими?

— Ҳа, ўн иккита янги қўшиқ айтаман. Укам Элёр ҳам ўзининг қўшиғи билан чиқади. У мендан 3 ёш кичик. Концертимиз халқаро болалар куни муносабати билан ўтказилади. Бу томоша фақат болалар учун эмас, катта ёшдагилар ҳам кириши мумкин. Чунки ўша куни халқимизнинг севимли санъаткорлари Озода Нурсаидова, Шуҳрат Қаюмов, Самандар ва Манзура опалар концертимиз меҳмони бўлишади.

— Биласизми, қайсидир клипда 14—15 ёшлардаги ўспириннинг севги ҳақида қўшиқ айтганини кўргандим. Қўшиқ шундай бокира ва самимий туйғулар, оҳангларга йўғрилган эдики, ўзингиз ҳам ўша болалик онларига қайтиб кетгингиз келарди. Сиз ҳам севги ҳақида қўшиқ айтасизми?

—Бу мавзуда қўшиқ айтишни анчадан бери ўйлаб юрибман. Бундан устозларим ҳам хабардор. Севги ҳақида қўшиқ айтсам ҳеч ким ёш деб қарамаса керак. Қолаверса, севгининг сиз айтган бокира ва самимий туйғуларини куйлашни кўнгилга тугиб қўйганман.

Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
суҳбатлашди

Азиз ўғлимиз
АКМАЛЖОН!

Сени туғилган кунинг билан чин қалбдан табриклаймиз!

Сенга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат ҳамиша ҳамроҳ бўлишини тилаймиз. Хонадонингдан ҳеч қачон файзу барака аримасин. Илоҳим, бахтимизга ҳамиша омон бўлгин. Сенга омад ёр бўлсин деб,

Отанг Аслон,
Бухоро **онанг Ҳакима**

Тафаккур

ФИКРСИЗЛИКДАН АСРАСИН!

Энг даҳшатлиси — фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги.

Ислом КАРИМОВ

Мен олимларга, илоҳиётчиларга, файласуфларга ва тарихчиларга ҳурмат-эҳтиром кўрсатдим. Мен уларни ҳурмат қилдим ва эъзозладим.

Амир ТЕМУР

Қобилиятли одамни тарбия қилмаслик — зулмкорлик ва ноқобил одамга тарбия ҳайфдир. Тарбиянгни аяб унисини нобуд қилма, тарбиянгни бунисига зое кетказма.

Алишер НАВОИЙ

Дунёда илмдан бошқа нажот йўқ ва бўлмагай.

Имом ал-БУХОРИЙ

Илмга нисбатан гўё чўпон каби посбон бўлинглар, лекин илмни фақат ривоят қилувчи бўлманглар.

(Ҳадис)

Ишга яраб қолса илминг бир муддат,
Яна оширмоққа айлагил шиддат.

Мирзо УЛУҒБЕК

Дунёда турмоқ учун дунёвий фан ва илм лозимдур, замона илми ва фанидан бебаҳра миллат бошқаларга поймол бўлур.

Маҳмудхўжа БЕҲБУДИЙ

Цивилизация нима дегани? Бу олға кетаётган инсон ҳар қадамда юзага келтираётган доимий кашфиётлардир: тараққиёт сўзининг ўзи ҳам шундан келиб чиққан.

Виктор ГЮГО

HURRIYAT Sport

LG КУБОГИ

Футбол байрамига ҳам бир ҳафта вақт қолди. Шу боис финал босқичида иштирок этувчи жамоалар синов учрашувларини ўтказишди. Айниқса, Москвада бўлиб ўтган анъанавий LG кубоги баҳслари мухлислар ёдида қолди. Бу турнир Россия терма жамоасининг жаҳон биринчилиги ғолиблигига даъвогарлиги хусусида дадил фикр айтувчиларни бироз ҳовуридан туширди, десак адашмаймиз.

Зеро, Россия жамоаси тўрт команда иштирок этган баҳсларда тўртинчи, яъни охирги ўринни қўлга киритди. Сўнгги ўйинда у Югославия терма жамоасига 5:6 ҳисобида имкониятни бой берди. Албатта, асосий вақтда ҳисоб 1:1 бўлганини таъкидлаш керак. Бироқ, пенальтилар учрашув тақдирини югославияликлар фойдасига ҳал этишга кўмаклашди.

LG кубогида финалда Украина терма жамоасини 2:0 ҳисобида ютган Эдуард Малодиев шогирдлари — Белоруссия термаси бош совринини қўлга киритди.

ПЕЛЕНИНГ ТАХМИНЛАРИ

Жаҳон футбол юлдузи Пеле жаҳон биринчилиги финалида Франция ва Англия термалари учрашишини тахмин қилмоқда. Унинг айтишича, Девид Бэкхем ва Майкл Оуэн бир ҳафтадан сўнг бошланадиган футбол байрамининг ҳақиқий юлдузларига айланди. Бироқ у ўтган биринчилик кашф этган юлдуз — Зайниддин Зиданнинг имкониятларига энг юксак баҳо берди. Пеленинг фикрича ҳали икки британиялик Зиданга маҳорат бобида етишигача анча қовун пишиғи бор.

Аммо футбол ҳамиша тасодифларга тўла. Девид Бэкхемнинг жароҳат олиб, ЖЧда қатнашолмаслиги Пеленинг у ва Англия терма жамоаси ҳақидаги тахминларини пучга чиқарай, деб турибди. Бироқ Зайниддин Зиданнинг "Реал" таркибида чемпионлар лигаси ғолиби бўлиши ҳамда ажойиб гол уриши футбол юлдузи у ҳақда тўғри тахмин қилганини тасдиқлади.

КАТТА ХАРЖГА ТАЙЁР БЎЛИНГ

Жаҳон кубоги финал баҳсларини Японияда кўришга ошиқаётган ишқибозлар сармояни бақувватроқ қилишларига тўғри келади. Зеро, ўтказилган тадқиқотларга қараганда, Токио ва Осака дунёдаги энг қиммат шаҳарлар экан. "Экономист" журналида ёзилишича, бу шаҳарларда шаҳар марказидан аэропортга етиб олгунча 230 доллар тўлаш лозим бўлади. Икки киши тушлик қилишига эса 185 доллар билан хайрлашадилар. Кейинги ўринларни Гонгконг, Осло, Либревиль, Лондон, Нью-Йорк шаҳарлари эгаллашди.

Россиянинг Москва шаҳри бу рўйхатда 31-, Санк-Петербург эса 96-ўриндадир.

Хўш, энг арзон шаҳар қайси? Футбол фанатлари агар арзончилик тарафдори бўлишса, жаҳон биринчилиги Теҳронда ёки Деҳлида ўтишини орзу қилишларига тўғри келади.

2002 FIFA WORLD CUP KOREA JAPAN

ЖЧ — ИНТЕРНЕТДА

Иқтисод қилишни хуш кўрувчи футбол мухлислари кўпам қайғурмасинлар. Чунки жаҳон биринчилигининг 64 ўйинини кўришнинг ажойиб йўли бор. Бунинг учун компьютерингизнинг интернетга уланг-да: WWW.Fifaworldcup.com сайтига киринг. Жаҳон биринчилигининг расмий ҳамкори Yahoo интернет портали сизнинг ғамингизни еб қўйган.

Албатта, бу завқ текинга бўлмайди. 64 учрашувнинг хоҳлаган 4 минутлик клипини томоша қилиш учун сиз 19.95 АҚШ доллари тўлашингиз лозим, холос. Бундай клиплар ҳар бир ўйин тугаганидан 2—3 соат кейин сайтга киритилади.

Бизнингча, футболни телевизорда томоша қилиш ҳам ёмонмас. Ҳам текин ҳам ташвишсиз. Аммо бу йил Ўзбекистон телевидениеси бу борада футбол мухлисларига қандай совға ҳозирлаган экан? Бу ҳақда кейинроқ гаплашамиз.

Ён дафтар

ТИНИБ-ТИНЧИМАС ҲАМКАСБЛАР

Телефонда олинган репортаж

60-йилларда Мирзачўл қурилиш бошқармасининг "Чўлқувар" газетаси чиқарди.

Газетанинг Ш.Сувонқулов деган ёш мухбири пахта мавсумида телефон орқали "Фарҳод" давлат хўжалиги механизаторлари бошқармада биринчи бўлиб машина теримига киришганлиги ҳақида хабар олибди. Сўнг, муҳаррир ҳузурига кириб:

— Навбатдаги сонда "окно"дан жой берасиз, устоз, зўр ахборот топдим, - дебди. — "Фарҳод" хўжалиги машина теримини бошлаб юборибди.

— Яхши-ку. Ҳозир хўжалик пахтазорларида нечта "зангори кема" ишлаётган экан?

— Йигирмата.

— Жуда соз! Илғор механизаторларнинг фамилияларини, кундалик кўрсаткичларини ёзиб олдингизми?

— Ёзиб олдим.

— Ундай бўлса, бу ҳақда ахборот эмас, репортаж ёзиш керак. "Фарҳод"да икки-уч марта бўлгансиз, пахтазорларини кезгансиз. Пафос билан ёзинг. Истиора, сифатлашлардан фойдаланинг.

Сувонқулов топшириқни бажарди. Беш қоғозли репортаж муҳаррирга ҳам маъқул бўлди. Айниқса: "Илғор механизатор Иноятхон Норбўтаева "зангори кема" рулини пахтазор узра бурганда, Сирдарё бўйларидан эсган сўлим шабада механизатор қизнинг бошидаги қизил дуррани тортқилаб, кокилларини ўйнарди", деган жумлаларни ўқиганимда: "Ўсиш бор, Сувонқулов, табиат тасвирини ҳам яхши берибсиз", - деб шогирдини алқаб қўйди.

Газетанинг наватдаги сонида репортаж эълон қилинди. Эртасига оёғига кирза этик кийган, елкасига бир одам ўтирса бўладиган, давангирдай йигит таҳририят эшигини тарақлатиб очиб, тикка муҳаррир хонасига кириб келди. Унинг важоҳати ёмон эди.

— Менга Сувонқуловни топиб беринглар! - деди у ўшқириб.

— Мен унга,"қанақа қизлигим"ни кўрсатиб қўймоқчиман. У мени бутун қишлоққа кулги қилди.

— Сиз кимсиз ўзи, қаердан келдингиз?

— "Фарҳод" совхозининг механизатори Иноят Норбўтаевман. Муҳаррир дарҳол гап нимадалигини англаб, йигитга ялина бошлади.

— Жон ука, жаҳлингиздан тушинг. Хатони тузатамиз. Керак бўлса, мен ўзим қишлоққа бориб, одамлар олдида сиздан узр сўрайман. Сувонқулов ёш, тажрибаси йўқроқ мухбир. Репортаж фактларини телефонда олганди. Фамилиянгизни нотўғри эшитган бўлса керак. Ўзи ҳозирги ҳамма телефонлар носоз. Келаси сонда албатта тузатиш берамиз.

Котиба "давангир" келганини қўшни хонада ўтирган Сувонқуловга ўша заҳоти етказган экан. У эшик қолиб, деразадан ташлаб қочибди...

Алиназар ЭГАМНАЗАРОВ

(Давоми бор)

Mustaqil gazeta HURRIYAT

Ўзингни англаб ет!

Муассис: Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси

Бош муҳаррир Амирқул КАРИМОВ

Таҳрир ҳайъати: Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Азамат ЗИЁ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Турсунали АКБАРОВ (махсус мухбир), Наим КАРИМОВ, Норали ОЧИЛОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Озод ШАРАФИДДИНОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 165-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими А-2.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 16-уй. Телефон: 144-25-06, 133-69-45.

Индекс:
Якка обуначилар учун — 233 Ташкилотлар учун — 234

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзил: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Собиржон ЁҚУБОВ

Топшириш вақти — 21.00

Буюртма — Г - 373

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Таҳририятга юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Hurriyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi.